

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

“ด้วยพระนามแห่งอัลลอฮ์ ผู้ทรงยิ่งในความเมตตา ผู้ทรงยิ่งในความกรุณา”

สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี
State, Problems, and Guidelines for the Development of Religious Academic
Affairs Administration of Islamic Private Schools in Pattani Province

มุฮัมมัดฮาวารี อุซอิน
Muhammathawari U-sin

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Education in Islamic Educational Administration and Management
Prince of Songkla University

2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่าย
 วิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี
 ผู้เขียน นายมุฮัมมัดฮาวารี อุซุฮิน
 สาขาวิชา การบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
 (รองศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง)

.....ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลฮากีม เฮ็งเปีย)

.....กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง)

.....กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ซัมซู สาอุ)

.....กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะห์มัด ยี่สุนทร)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
 เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและ
 การจัดการการศึกษาอิสลาม

.....
 (ศาสตราจารย์ ดร.ดำรงศักดิ์ ฟ้ารุ่งแสง)
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิไละ แวอุเซ็ง)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ.....

(นายมุฮัมมัดฮาวารี อุซนิน)

นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นายภูธัมภ์ฮวารีย์ อุชิน)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์	สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี
ผู้เขียน	นายมุฮัมมัดฮาวารี อุซชิน
สาขาวิชา	การบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
ปีการศึกษา	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามเพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน 3) เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี และ 4) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากประชากรที่เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี จำนวน 34 โรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการทดสอบที และค่าการทดสอบเอฟ และเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวน 6 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลแบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

- 1) สภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
- 2) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามเพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน พบว่า ไม่แตกต่างกัน
- 3) ปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี พบว่า ความถี่ของปัญหาที่มากที่สุดด้านหลักสูตร คือ ฝ่ายวิชาการศาสนาขาดผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้ คือ ขาดการนิเทศการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน คือ ไม่ค่อยส่งเสริมในการใช้สื่อ และด้านการวัดผลและการประเมินผล คือ ฝ่ายวิชาการศาสนาขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล
- 4) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี พบว่า ควรบูรณาการหลักสูตรระหว่างหลักสูตรอิสลามกับหลักสูตรสามัญ ควรส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาใช้เทคนิคที่หลากหลายในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาใช้สื่อเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ

สร้างความรู้ ความเข้าใจในการใช้สื่อและการสร้างสื่อการสอน ควรมีการประชุมเพื่อวางแผนกำหนด
เกณฑ์การประเมิน และควรมีการนิเทศ ติดตามการวัดผลและการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

Thesis Title	State, Problems, and Guidelines for the Development of Religious Academic Affairs Administration of Islamic Private Schools in Pattani Province
Author	Mr. Muhammathawari U-sin
Major Program	Islamic Educational Administration and Management
Academic Year	2021

ABSTRAT

The objectives of this research were 1) to study the conditions of academic administration of religious academic division in private Islamic schools, Pattani Province, 2) to compare the conditions of academic administration of the religious academic division in Islamic private schools in Pattani Province based on gender, work experience, and school size, 3) to study the problems of academic administration of the religious academic division in private Islamic schools, and 4) to study the guidelines for the development of academic administration of the religious academic division in private Islamic schools, Pattani Province. The data were collected by using a questionnaire from the population of 34 private Islamic schools in Pattani Province. The statistics used to analyze the data obtained from the questionnaire were percentage, mean, standard deviation (SD), T-test (T-value), and the F-test (F-value). In addition, the data were collected by interviewing target groups of 6 people who are administrators of private Islamic schools under the Office of the Private Education, Pattani Province. And later, the data were analyzed using content analysis.

The results revealed that

1) Conditions of academic administration of religious academic division in Islamic private schools in Pattani Province for general and for each aspect are at a high level.

2) It is found that there is no difference between gender, work experience, and school size of academic administration of religious division in Islamic private schools, Pattani Province.

3) Problems in the academic administration of religious division in private Islamic schools in Pattani Province were found that the frequency of problems with the most concerning the curriculum was that the religious division lacked experts in the curriculum. Regarding the learning process, there was a lack of teaching supervision. In terms of teaching materials, it is rarely promoted in the use of diverse teaching materials. And, in terms of measurement and assessment, the religious academic division lacks knowledge in creating measurement and assessment tools.

4) Guidelines for the development of academic administration of religious academic division in private Islamic schools in Pattani Province found that the curriculum should be integrated between the Islamic curriculum and the academic curriculum. Besides, religious teachers should be encouraged to use a variety of techniques in conducting the learning process as well as to use media to aid in teaching and learning. Meanwhile, training and workshops to build knowledge and understanding for media use and the designing of teaching materials are encouraged to be conducted. In addition, a meeting should be held to plan the assessment criteria, and there should be continuous supervision for monitoring measurements and assessments.

موضوع البحث	أحوال ومشكلات ومبادئ توجيهية لتطوير الإدارة الأكاديمية للشؤون الدينية في المدارس الإسلامية الخاصة بمحافظة فطاني
الباحث	محمد حواري أوسين
التخصص	الإدارة والاقتصاد في التربية الإسلامية
العام الجامعي	1443 هـ.

مستخلص البحث

يهدف هذا البحث إلى الأهداف الآتية :

1. يقصد به دراسة واقعية في حالة الإدارة الأكاديمية للشؤون الدينية في المدارس الإسلامية الخاصة بمحافظة فطاني .
2. يقصد به دراسة مقارنة في حالة الإدارة الأكاديمية للشؤون الدينية من بين المدارس الإسلامية الخاصة بمحافظة فطاني تبعا للجنس وخبرة في مجال العمل وحجم المدرسة .
3. من أجل دراسة ميدانية في مشاكل الإدارة الأكاديمية للشؤون الدينية في المدارس الإسلامية الخاصة بمحافظة فطاني.
4. دراسة مناهج لتطوير الإدارة الأكاديمية للشؤون الدينية في المدارس الإسلامية الخاصة بمحافظة فطاني من خلال جمع البيانات عن طريق الاستبيان من 34 مدرسة إسلامية خاصة في محافظة فطاني ، وكانت الإحصائيات لتحليل البيانات من الاستبيان هي النسبة المئوية ، والمتوسط الحسابي، والانحراف المعياري ، وقيمة اختبار T وقيمة الاختبار F ، وتم جمع البيانات عن طريق إجراء مقابلات مع الفئات المستهدفة من 6 مدراء المدارس الإسلامية الخاصة من خلال تحليل المحتوى في إطار إدارة التعليم الخاص بمحافظة فطاني .

ومن نتائج البحث نجد :

1. أن حالة الإدارة الأكاديمية للقسم الأكاديمي الديني في المدارس الإسلامية الخاصة في كل جانب بشكل عام بمحافظة فطاني على مستوى عال.
2. أن دراسة مقارنة في حالة الإدارة الأكاديمية للشؤون الدينية من بين المدارس الإسلامية الخاصة بمحافظة فطاني تبعا للجنس وخبرة في مجال العمل وحجم المدرسة ليس من بينها تغاير.

3. أن من المشاكل في الإدارة الأكاديمية للأقسام الدينية في المدارس الإسلامية الخاصة بمحافظة فطاني، تبين أن المشاكل المتكررة الأكثر شيوعاً في المناهج التعليمية وهي أن القسم الديني يحتاج إلى المتخصصين في مجال المناهج الدراسية و إجراء شؤون التعليم ، والذي يتمثل في الإشراف على التدريس ، ووسائل التدريس ، ولا يتم تشجيع شؤون التعليم من خلال استخدام وسائل الإعلام ومن ناحية القياس والتقييم ، ومن هنا يستلزم قسم الدين الأكاديمي إلى المعرفة في إنشاء أدوات القياس والتقييم.

4. من خلال مبادئ توجيهية لتطوير الإدارة الأكاديمية للقسم الديني في المدارس الإسلامية الخاصة بمحافظة فطاني وجد أن المناهج يجب أن تكون متكاملة بين المنهج الإسلامي ومناهج التعليم الدنيوي ، وينبغي تشجيع المعلمين الدينيين على استخدام التقنيات في تنظيم إجراء التعليم ، وعلى وسائل الإعلام في التدريس ، وينبغي تنظيم الدورة التدريبية لبناء المعرفة لفهم طريقة استخدام الوسائل وإنشاء الوسائل التعليمية ولا بد من اجتماع لتخطيط معايير التقييم و إشراف مراقبة القياسات والتقييمات باستمرار .

กิตติกรรมประกาศ

การสรรเสริญทั้งหมดเป็นเอกสิทธิ์ของอัลลอฮ์ ﷻ ผู้ทรงอภิบาลแห่งสากลโลก และขอความสันติสุขจงประสบแด่ท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ผู้นำแนวทางที่เที่ยงตรงมาสู่มวลมนุษยชาติ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ต้องขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจและชี้แนะแนวทางอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนตรวจและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลฮาติม เอ็งเปีย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ซัมซุ สาอุ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและแนวคิดหลายประการในการวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลฮาติม เอ็งเปีย ดร.มุฮัมมัดรูยานี บากา และนายยาลาลูติง เจอะฮะ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลามที่ได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือ เป็นกำลังใจและเป็นเพื่อนร่วมทาง ตลอดระยะเวลาของการศึกษา และขอขอบคุณ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี งานวิจัยได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ นางรอเมาะห์ อุชิน ซึ่งเป็นมารดา และครอบครัวทุกท่านที่สนับสนุนและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

สุดท้าย ผู้วิจัยขออน้อมถวายมวลสรรเสริญแด่อัลลอฮ์ ﷻ ผู้ทรงประทานพลังกาย พลังใจและสติปัญญาให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินงานวิจัยนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

มุฮัมมัดฮาวารี อุชิน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	(5)
Abstract	(7)
مستخلص البحث	(9)
กิตติกรรมประกาศ	(11)
สารบัญ	(12)
สารบัญตาราง	(14)
สารบัญภาพประกอบ	(15)
ตารางปริวรรตอักษรอาหรับ-ไทย	(16)
ตารางปริวรรตอักษรอาหรับ-อังกฤษ	(18)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 คำถามการวิจัย	4
1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหาร	11
2.1.1 ความหมายของการบริหาร	11
2.1.2 องค์ประกอบของการบริหาร	13
2.1.3 กระบวนการบริหาร	13
2.2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ	16
2.2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ	16
2.2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ	17
2.2.3 หลักการบริหารงานวิชาการ	18
2.3 การสังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ	19
2.3.1 ด้านหลักสูตร	24
2.3.2 ด้านกระบวนการเรียนรู้	29
2.3.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน	34
2.3.4 ด้านการวัดผลและการประเมินผล	38

สารบัญ (ต่อ)	
เรื่อง	หน้า
2.4 บริบทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	42
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	49
3.1 แบบแผนการวิจัย	49
3.2 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมาย	49
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
3.4 การสร้างเครื่องมือวิจัย	53
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	55
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
5.1 สรุปผลการวิจัย	74
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	77
5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย	85
บรรณานุกรม	87
ภาคผนวก	93
ประวัติผู้วิจัย	112

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 2.1	แสดงการวิเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ	22
ตารางที่ 2.2	ความแตกต่างระหว่างการวัดผลและการประเมินผล	39
ตารางที่ 3.1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างฝ่ายวิชาการศาสนาและครูสอนศาสนาในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี	51
ตารางที่ 4.1	แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	58
ตารางที่ 4.2	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมและรายด้าน	59
ตารางที่ 4.3	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้านหลักสูตร	59
ตารางที่ 4.4	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้านกระบวนการเรียนรู้	61
ตารางที่ 4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้านสื่อการเรียนการสอน	62
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้านการวัดผลและการประเมินผล	63
ตารางที่ 4.7	การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน จำแนกตามเพศ	64
ตารางที่ 4.8	การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน	65
ตารางที่ 4.9	การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	65
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน	66

สารบัญญภาพประกอบ

ภาพประกอบที่		หน้า
ภาพประกอบที่ 1.1	กรอบแนวคิดของการวิจัย	7
ภาพประกอบที่ 2.1	หน้าที่ของหลักการบริหารเบื้องต้น	14
ภาพประกอบที่ 2.2	องค์ประกอบต่างๆในระบบหลักสูตร	27

ตารางเปรียบเทียบอักษรอาหรับ-ไทย
คณะวิทยาการอิสลาม

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย
ا	อลีฟ	อ
ب	บ่า	บ
ع	ฮัมชะฮฺ	อ. (อ ในกรณีเป็นตัวสะกดสุดท้าย)
ت	ต่า	ต
ث	ซ่า	ซ
ج	ญีม	ญ (จ ในกรณีเป็นตัวสะกด)
ح	ห่า	ห มีข้อยกเว้น เช่น มุฮัมมัด รอฮีม
خ	คอ	ค
د	ดาล	ด
ذ	ซาล	ซ
ر	รอ	ร
ز	ซาย	ซ
س	ซีน	ส มีข้อยกเว้น เช่น มุซา อีซา
ش	ซีน	ช
ص	ศอด	ศ
ض	ฎอด	ฎ
ط	ฏอ	ฏ
ظ	ซอ	ซ
ع	ฮัยน	ฮ
غ	ฆอยน	ฆ
ف	ฟา	ฟ
ق	กอ	ก
ك	กา	ก

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย
ل	ลาม	ล
م	มีม	ม
ن	นูน	น
هـ	ฮาอ	ฮ (ในกรณีเป็นตัวสะกดใช้ ฮ)
و	วาอ	ว
ي	ยาอ	ย
(الفتحة)		ﻻ (ในกรณีมีตัวสะกด เช่น มัรวาน อาดีม ๗) ะ , -าะ (ฮี ในกรณีมีตัวสะกด) ละสระ ในบางกรณี เช่น อลี บนี ๗
(الكسرة)		ﻻِ
(الضمة)		ﻻُ
(الفتحة الممدودة)		า (อ ในกรณีมีตัวสะกด เช่น อัลฟา ร็อบ ๗)
(الكسرة الممدودة)		าِ
(الضمة الممدودة)		าُ
ال-الشمسية		อัล-ตามด้วยพยัญชนะตัวแรกของคำต่อไป เช่น อัลดีน อัจฉิน๗
ال-القمرية		อัล ตามด้วยคำต่อไป โดยไม่ต้องเว้นวรรค เช่น อัลกูรอาน อัลลอฮ อัลอิสลาม๗

ตารางเปรียบเทียบอักษรอาหรับ-อังกฤษ
ของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกา

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะอังกฤษ
ا	อลีฟ	a
ب	บ่า	b
ء	ฮัมซะฮฺ	'a, 'i, 'u
ت	ต่า	t
ث	ซ่า	th
ج	ญีม	j
ح	हाँ	h
خ	ค่อ	Kh
د	ดัล	D
ذ	ซาล	Dh
ر	ร่อ	r
ز	ซาย	Z
س	ซีน	S
ش	ชีน	Sh
ص	ศอด	s
ض	ฎอด	d
ط	ฏอ	t
ظ	ซอ	z
ع	อัยน	'a, 'i, 'u
غ	ฮอยน	Gh
ف	ฟ่า	F
ق	กอฟ	Q
ك	กาฟ	k

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะอังกฤษ
ك	กาฟ	K
ل	ลาม	L
م	มีม	M
ن	นูน	N
هـ	ฮ่าฮ์	H
و	วาว	W
ي	ย่าฮ์	Y
ة، ء	ตาฮ์	h,t
(الفتحة)	_ َ , ِ , ُ َ	a ,ay, aw
(الفتحة الممدودة)	_ َ	ā
(الكسرة)	_ ِ	i
(الكسرة الممدودة)	_ ِ	ī
(الضمة)	_ ُ	u
(الضمة الممدودة)	_ ُ	ū
ال-شمسية		al-_ (al-Tirmidhiy)
ال-القمرية		al-_ (al-'Istāmiyah)
الكسرة المشددة		iyy
الضمة المشددة		uww

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

อิสลามให้ความสำคัญต่อการศึกษาคือหาความรู้ เพราะการศึกษาคือหาความรู้เป็นส่วนหนึ่งของการทำอิบาดะฮ์ต่อพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ด้วยความรู้จะทำให้มนุษย์เสริมสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ อิบราฮีม ฅณรงครักษาเขต (2550 : 1) กล่าวว่า การศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อมวลมนุษยชาติ เพราะการศึกษาเปรียบเสมือนดวงประทีปส่องนำชีวิต เป็นประตูดวงความสำเร็จ และเป็นกุญแจแห่งอารยธรรม ดังนั้นจึงไม่มีประชาชาติใดในโลกอันกว้างใหญ่นี้ที่ปฏิเสธความสำคัญของการศึกษา เพราะต่างตระหนักดีว่า พวกเขาอาจดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างสงบสุขหากปราศจากการศึกษา ดังนั้น อิสลามจึงสนับสนุนและส่งเสริมให้มนุษย์ได้รับการศึกษา ดังที่พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ได้เน้นย้ำให้มนุษย์รู้คุณค่าของวิชาความรู้ พระองค์ได้ตรัสไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานว่า

﴿قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾

ความว่า: “จงกล่าวเถิดมุฮัมมัดบรรดาผู้รู้และบรรดาผู้ไม่รู้จะเท่าเทียมกันหรือ?” (อัลซุหมร์:9)

ดังนั้นปัจจัยด้านการศึกษาก็เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อมนุษย์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และสังคม

องค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน การบริหารงานวิชาการเป็นงานบริหารที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 40 ของการบริหารงานทั้งหมด จะเห็นว่า ผู้บริหารต้องสนใจ สนับสนุน และปฏิบัติงานด้านวิชาการ ซึ่งถือเป็นครึ่งหนึ่งของการบริหารการศึกษา Smith (1961, อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546 : 1) สอดคล้องกับแนวคิดของสันติ บุญภิรมย์ (2552 : 22) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเป็นการบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิด ทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อการบริหารโรงเรียน เปรียบเหมือนเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยง หัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของการบริหารงานวิชาการที่จะทำให้งานวิชาการ เกิดพลวัตอยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณภาพของการศึกษา

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือกิจกรรมหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 ได้ระบุว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง โดยสถานศึกษามีอำนาจการบริหารอย่างมีอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวจึงทำให้หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชนให้ความสำคัญและเร่งรัดให้เกิดการขยายการศึกษาเพิ่มขึ้นเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยอันประกอบไปด้วย จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษมากกว่าถิ่นอื่น ๆ ทั้งในแง่ของความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ การเป็นดินแดนที่เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอิสลามที่สำคัญและเป็นที่ยึด และมีการหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม โดยส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายมลายู ซึ่งนับถือศาสนาอิสลาม ด้วยลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากพื้นที่อื่น ๆ รัฐบาลจึงให้ความสำคัญและกำหนดให้จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจที่จะต้องดำเนินนโยบายในการพัฒนาและแก้ปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา โดยเฉพาะด้านการศึกษา ทั้งนี้เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันของคนที่อยู่ในสังคมเดียวกัน แม้แตกต่างกันด้านศาสนา ภาษา ประเพณีและวัฒนธรรมให้มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อสร้างความเป็นเอกภาพและสันติสุขอย่างยั่งยืนในพื้นที่ ด้วยบริบทที่ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม ผู้ปกครองจึงนิยมส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่มีการจัดการเรียนการสอนทั้งวิชาศาสนาและวิชาสามัญ เพราะต้องการให้ได้เรียนรู้ทั้งวิชาสามัญและศาสนา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เดิมมีการดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบปอเนาะ ซึ่งเน้นการสอนวิชาการศาสนา ต่อมาปอเนาะได้เปลี่ยนสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำให้มีการเพิ่มหลักสูตรสามัญศึกษา ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ หลังจากได้มีการตราพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม จึงได้เปลี่ยนสภาพเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาจนถึงปัจจุบัน (ชมพูนุช นิยมแยม, 2547) แม้ว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะได้รับการอุดหนุนและช่วยเหลือจากรัฐ แต่การดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังคงมีปัญหาโดยเฉพาะด้านการบริหารงานวิชาการ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีปัญหาอยู่หลายอย่าง อาทิ โรงเรียนยังขาดการบริหารจัดการที่ดีด้านหลักสูตรอิสลามศึกษา เทคนิคการสอน สื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษา และแหล่งการเรียนรู้ยังขาดความหลากหลาย การนิเทศและแนะแนวขาดความ

ต่อเนื่อง ขาดความรู้ด้านการวิจัยที่ถูกต้องและการวัดผลประเมินผลไม่ได้เป็นไปตามสภาพจริง การส่งเสริมความเข้มแข็งด้านวิชาการยังขาดความหลากหลายและไม่ครอบคลุมองค์การต่าง ๆ (ยุทธนา เกื้อกุล : 2559) ในขณะที่คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงโดยเร่งด่วนถึงพอใช้ในทุกปัจจัยคุณภาพ จึงส่งผลให้การดำเนินงานในด้านอื่น ไม่ว่าจะเป็นงานวิชาการ งานธุรการ งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียน และงานสัมพันธ์ชุมชน ไม่ได้รับการพัฒนาไปในทิศทางและลักษณะที่ควรจะเป็น และมีสภาพการดำเนินงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นงานวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน และงานประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาที่พบว่ามีผลการดำเนินงานในระดับมาก (ฟาริด เตชะมาหมัด : 2549)

จากงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (อาอิต๊ะ เจ๊ะแหว, 2558 ; นิเพาซาน วาบา, 2556 ; ซอพรอน หะยีต่อเลาะ, 2562 ; ฟาริด เตชะมาหมัด, 2549) พบว่า ส่วนใหญ่จะทำการศึกษาในบริบทของการบริหารงานวิชาการด้านสามัญ โดยใช้ขอบข่ายตามที่ระบุในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หรือ การสังเคราะห์ขอบข่ายงานวิชาการจากนักวิชาการ อย่างไรก็ตาม การศึกษาการบริหารงานวิชาการด้านศาสนายังมีการศึกษาที่น้อย กอปรกับข้อค้นพบจากผลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและการประเมินผล ถือว่าเป็นด้านที่ประสบปัญหาในระดับต้น ๆ และต้องมีการพัฒนาอย่างเร่งด่วน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยตระหนักถึงการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนา ว่ามีสภาพปัญหาอย่างไร และหาแนวทางในการพัฒนา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับ สภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ทั้งนี้เพื่อจะได้นำข้อมูลให้กับผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน

3. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

1.3 คำถามการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี อยู่ในระดับใด

2. สภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี จำแนกตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์ทำงาน ขนาดโรงเรียน มีความแตกต่างกันหรือไม่

3. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี เป็นอย่างไร

4. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี เป็นอย่างไร

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. สามารถเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อนำไปใช้และเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. สามารถเป็นข้อมูลให้กับผู้ที่กำลังศึกษาค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการต่อไป

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาตามแนวคิดของนักวิชาการที่ได้กล่าวถึงขอบข่ายงานวิชาการ แล้วมาสังเคราะห์เป็นกระบวนการการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 7 ; สัมมา รณินธ์, 2553 : 99 ; มิลเลอร์, 1965 : 175 ; กิติมา ปรีดีติลก, 2532 : 57-58 ; กมล ภู่อประเสริฐ, 2544 : 9 – 18 ; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553 : 3 – 4 ; ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2545 : 5 – 6 ; พงษ์ศักดิ์ ขอจดี, 2552: 32; รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2553 : 30 ; อุทัย บุญประเสริฐ, 2538 : 82 ; สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545) ซึ่งในแต่ละด้านนั้นมีการซ้ำซ้อนและคล้ายคลึงกัน แตกต่างเพียงรายละเอียดปลีกย่อยเท่านั้น จึงสังเคราะห์ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการที่มีความสำคัญกับบริบทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี เพียง 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านกระบวนการเรียนรู้
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน
4. ด้านการวัดผลและการประเมินผล

2. ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวนโรงเรียน 67 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวนโรงเรียน 34 โรงเรียน โดยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากตัวแทนโรงเรียนละ 8 คน ได้แก่ หัวหน้าและรองหัวหน้าฝ่ายวิชาการศาสนาจำนวน 2 คน และครูสอนศาสนา จำนวน 6 คน รวมทั้งหมด 272 คน

2.3 กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 6 คน เลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดเกณฑ์การเลือก ดังนี้

1. ผู้บริหารจะต้องมีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าวุฒิปริญญาโท และมีประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 5 ปี ขึ้นไป หรือ

2. ผู้บริหารจะต้องมีวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่าวุฒิปริญญาโท แต่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 เพศ จำแนกเป็น 2 ระดับ

3.1.1.1 เพศชาย

3.1.1.2 เพศหญิง

3.1.2 ประสบการณ์ทำงาน จำแนกเป็น 2 ระดับ คือ

3.1.2.1 ต่ำกว่า 5 ปี

3.1.2.2 มากกว่า 5 ปี

3.1.3 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น 3 ระดับ คือ

3.1.3.1 ขนาดเล็ก ไม่เกิน 500 คน

3.1.3.2 ขนาดกลาง ตั้งแต่ 501-1,500 คน

3.1.3.3 ขนาดใหญ่ ตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ด้านหลักสูตร

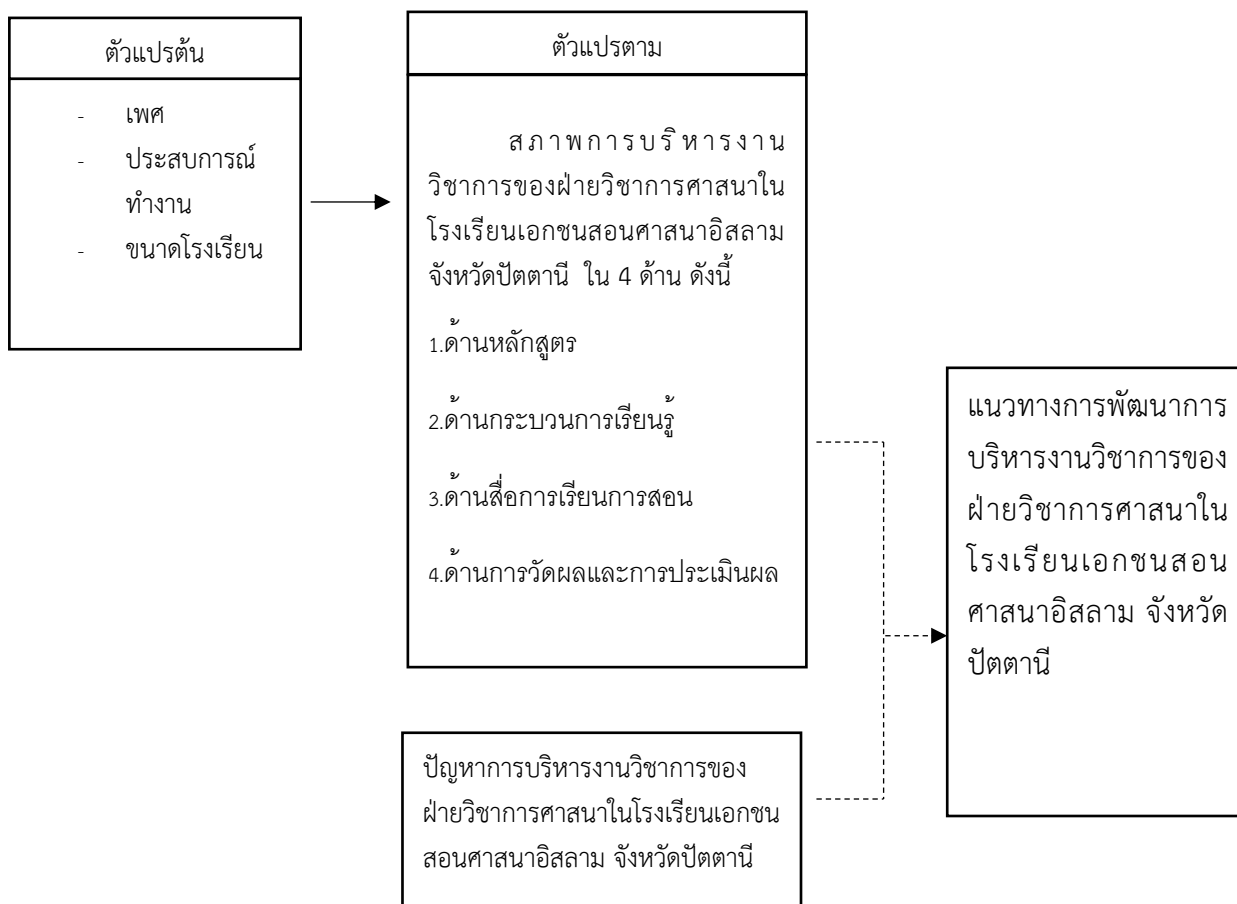
3.2.2 ด้านกระบวนการเรียนรู้

3.2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

3.2.4 ด้านการวัดผลและการประเมินผล

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยใช้กรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1.1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยได้ใช้ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากนักวิชาการ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและการประเมินผล โดยมีเพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน เป็นตัวแปรต้น เพื่อให้ได้มาซึ่ง สภาพ และปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี สภาพ และปัญหาดังกล่าว จะส่งผลต่อการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา ที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา ที่ผู้บริหารต้องตระหนักและให้ความสำคัญกว่างานด้านอื่นๆ เพราะงานวิชาการเป็นภารกิจหลักโดยตรงในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา การที่จะดูว่าสถานศึกษาใดมีมาตรฐานก็จะวัดที่ผลงานด้านวิชาการเป็นหลัก ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1.ด้านหลักสูตร 2.ด้านกระบวนการเรียนรู้ 3. ด้านสื่อการเรียนการสอน 4. ด้านการวัดผลและการประเมินผล

1.7.1.1 หลักสูตร หมายถึง การกำหนดมวลประสบการณ์ที่เป็นเนื้อหาสาระสำคัญ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้พัฒนาตนเองเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข

1.7.1.2 กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนอันเป็นผลจากการที่ผู้เรียนทำกิจกรรมใดๆ ทำให้เกิดประสบการณ์และเกิดทักษะต่างๆ ขึ้น

1.7.1.3 สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เป็นบุคคล วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนเทคนิควิธีการต่าง ๆ ซึ่งเป็นตัวกลางทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ได้อย่างง่ายและรวดเร็วเป็นเครื่องมือและตัวกลางซึ่งมีความสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนมีหน้าที่เป็นตัวนำความต้องการของครูไปสู่ตัวนักเรียนอย่างถูกต้องและรวดเร็วเป็นผลให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

1.7.1.4 การวัดผลและการประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีหลักเกณฑ์ โดยการนำผลมาจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน

1.7.2. ฝ่ายวิชาการศาสนา หมายถึง ฝ่ายบริหารวิชาการหลักสูตรวิชาอิสลามศึกษา ในสังกัดโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

1.7.3. ครูสอนศาสนา หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่การสอนหลักสูตรอิสลามศึกษา ในสังกัดโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

1.7.4. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ และผู้จัดการ ในสังกัดโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

1.7.5. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนราษฎร์ที่เปิดการเรียนการสอน หลักสูตรอิสลามศึกษาควบคู่วิชาสามัญของกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550 สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี

1.7.6. เพศ หมายถึง เพศของกลุ่มตัวอย่าง คือ เพศชาย และเพศหญิง

1.7.7. ประสบการณ์ทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ ศาสนา และครูสอนศาสนา ประกอบด้วย 2 ระดับ คือ

1.7.7.1 ต่ำกว่า 5 ปี

1.7.7.2 มากกว่า 5 ปี

1.7.8. ขนาดโรงเรียน หมายถึง ขนาดโรงเรียนของฝ่ายวิชาการศาสนา และครูสอนศาสนา ประกอบด้วย 3 ระดับ คือ

1.7.8.1 ขนาดเล็ก ไม่เกิน 500 คน

1.7.8.2 ขนาดกลาง ตั้งแต่ 501-1,500 คน

1.7.8.3 ขนาดใหญ่ ตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหาร
 - 2.1.1 ความหมายของการบริหาร
 - 2.1.2 องค์ประกอบของการบริหาร
 - 2.1.3 กระบวนการบริหาร
- 2.2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
 - 2.2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ
 - 2.2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
 - 2.2.3 หลักการบริหารงานวิชาการ
- 2.3 การสังเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ
 - 2.3.1 ด้านหลักสูตร
 - 2.3.2 ด้านกระบวนการเรียนรู้
 - 2.3.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน
 - 2.3.4 ด้านการวัดผลและการประเมินผล
- 2.4 บริบทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับ การบริหาร

2.1.1 ความหมายของการบริหาร

คำว่า การบริหาร (Administration) มีรากศัพท์ มาจาก ภาษาลาติน “administrare” หมายถึง “to care for”(การดูแลเอาใจใส่) ดังนั้น การบริหาร หมายถึง การดูแลเอาใจใส่ต่อบุคคล และการจัดการงาน (Simpson and Weiner, 1989 : 162-163 อ้างถึงใน ศอและท์, 2551 : 9)

อัลกุรอานได้ใช้คำว่า “ตัดบิร” (Tadbir) ในความหมายของการบริหาร โดยในอัลกุรอานได้กล่าวถึงคำดังกล่าวนี้ ไว้ใน 4 อายะฮ์ด้วยกัน ดังนี้

อายะฮ์ที่ 1 อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสไว้ว่า

﴿يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ﴾

ความว่า“ทรงบริหารกิจการทรงจำแนกโองการทั้งหลายให้ชัดเจน เพื่อพวกเจ้าจะได้เชื่อมั่นในการพบพระเจ้าของพวกเจ้า” (อิรเราะฮอด:2)

อายะฮ์ที่ 2 อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสไว้ว่า

﴿يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ﴾

ความว่า“พระองค์ทรงบริหารกิจการจากชั้นฟ้าสู่แผ่นดิน แล้วมันจะขึ้นไปสู่พระองค์ในวันหนึ่งซึ่งกำหนดของมันเท่ากับหนึ่งพันปีตามที่พวกเจ้านับ” (อิซซัจญุดะฮ์:5)

อายะฮ์ที่ 3 อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสไว้ว่า

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ ۗ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ ۗ﴾

ความว่า“แท้จริงพระเจ้าของพวกท่านคืออัลลอฮ์ผู้ทรงสร้างชั้นฟ้าทั้งหลายและแผ่นดินในเวลา 6 วัน แล้วพระองค์ทรงประทับบนบัลลังก์ ทรงบริหารกิจการ” (ยูनुส:3)

อายะฮ์ที่ 4 อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสไว้ว่า

﴿أَمَّا مِمَّا تَتْلُونَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾

ความว่า “หรือใครเป็นเจ้าของการได้ยินและการมอง และใครเป็นผู้ให้มีชีวิตหลังจากการตายและเป็นผู้ให้ตายหลังจากมีชีวิตมา และใครเป็นผู้บริหารกิจการ” แล้วพวกเขาจะกล่าวกันว่า “อัลลอฮ์” ดังนั้นจงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) “พวกท่านไม่ยำเกรงหรือ?” (ยูนุส:31)

ทั้งสี่อายะฮ์นี้ จะเห็นว่า พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ได้ใช้คำว่า (يُدبِرُ) (ยุดับบิรฺ) ซึ่งมีความหมายว่า การวางแผน การจัดองค์กร และการตัดสินใจเลือกทำในสิ่งที่ไม่ผิดต่อหลักการอิสลาม ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นส่วนประกอบของกระบวนการบริหาร (ศอและห์, 2551 : 44)

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการบริหารจากนักวิชาการจึงขอนำเสนอ ดังนี้

วิโรจน์ สารรัตน์ (2555:4) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient) และประสิทธิผล (Effective)

สุธรรม ธรรมทัศน์ (2554 : 50) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานขององค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของกลุ่มบุคคล ผู้บริหารเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของงานที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบริหารยังถือเป็นศาสตร์ที่มีวิทยาการสามารถเรียนรู้ได้และเป็นทั้งศิลป์ที่มีลักษณะเกี่ยวกับการปฏิบัติการประยุกต์ศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อมาใช้ในการบริหาร

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2551 : 82-103) ได้ให้ความหมายของการบริหาร หมายถึง การดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานที่หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐนำมาใช้เพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์ หรือจุดหมายปลายทางที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ คำว่า การบริหาร เป็นคำที่นิยมใช้ในการ บริหารภาครัฐโดยหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ การบริหารนำไปใช้กันอย่างกว้างขวางอย่างน้อยใน 6 หน่วยงานซึ่งจัดแบ่งตามวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งหน่วยงาน ได้แก่ การบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาครัฐกิจ หน่วยงานที่ไม่สังกัดภาครัฐ หน่วยงานระหว่างประเทศ หน่วยงานที่เรียกว่าองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานภาคประชาชน

Abu sin (1986: 171 อ้างถึงใน ศอและห์, 2551:44) ได้กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง ความสามารถในการใช้ประโยชน์จากศักยภาพของบุคคล และศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่นั้น เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคล โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างพอเพียง เพื่อให้กระบวนการทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

2.1.2 องค์ประกอบของการบริหาร

สุนทร โคตรบรรเทา (2560 : 17-18) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการบริหารไว้ 4 อย่าง ดังนี้

1. งาน (Work) สิ่งที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติกระทำตามบทบาทหน้าที่ ซึ่งงานมีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น กิจกรรม ภารกิจ ผลงาน และการจ้างงาน เป็นต้น

ศาสนาอิสลามตระหนักถึง ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ที่เรียกว่า อะมานะห์ (Amanah) เพราะทุกการกระทำอัลลอฮ์ ﷻ ทรงเฝ้ามองและสังเกตอยู่เสมอ ดังนั้น มุสลิมต้องปฏิบัติตามที่เขาได้รับมอบหมายและอย่าทำลายอะมานะห์ อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ว่า

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمَانَاتِكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾

ความว่า “บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย ! จงอย่าทุจริต ต่ออัลลอฮ์ และร่อซูล และจงอย่าทุจริตต่อบรรดาของฝากของพวกเจ้า โดยที่พวกเจ้ารู้กันอยู่” (อัล-อันฟาละ:27)

2. คน (Man) คือ ผู้ที่ทำงาน หรือผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะมีชื่อเรียกอย่างหลากหลายตามตำแหน่งและบทบาทหน้าที่ เช่น บุคลากร บุคคล คนงาน หัวหน้างาน ผู้นำ เป็นต้น

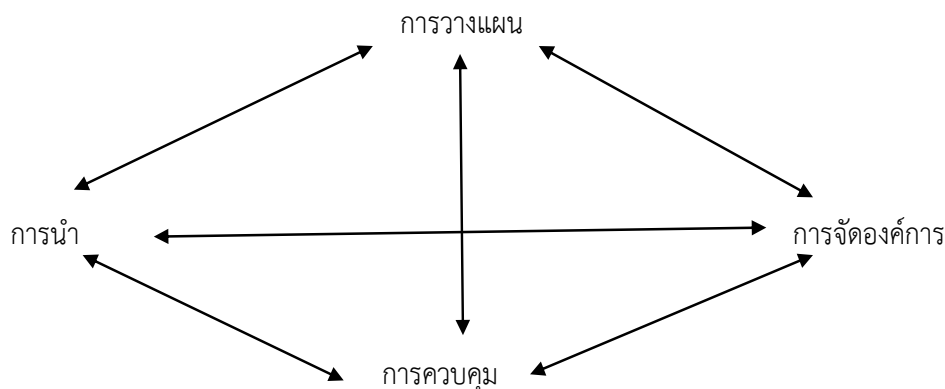
3. เป้าหมาย (Goals) คือ สิ่งที่บรรลุจากการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีการกำหนดทิศทาง หรือวัตถุประสงค์ของการทำงานไว้ชัดเจน เป้าหมาย หรือที่เรียกว่า วัตถุประสงค์ จุดประสงค์ เป็นต้น

4. องค์การ (Organization) คือ หน่วยงาน สถานที่ หรือ ความสัมพันธ์ของบุคคลสองคนขึ้นไปที่ได้มาอยู่ร่วมกันโดยมีจุดมุ่งหมาย

สรุป การบริหารในองค์กรจะประสบความสำเร็จนั้นต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ งาน คน เป้าหมาย และองค์การ

2.1.3 กระบวนการบริหาร

สุนทร โคตรบรรเทา (2560 : 21-23) มีนักวิชาการและนักทฤษฎีการบริหารหลายท่าน เช่น (Gulick & Urwick, 1937 ; Sears, 1950 ; Koonts & O'Donnell, 1972 อ้างถึงใน สุนทร โคตรบรรเทา, 2560: 21-23) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารว่า การบริหาร คือกระบวนการของหน้าที่ ซึ่งมีหน้าที่สำคัญอยู่ 4 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การควบคุม และการนำ (Sergiovanni, 1987) ดังภาพประกอบที่ 2.1 ต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 2.1 หน้าที่ของหลักการบริหารเบื้องต้น

ที่มา : สุนทร โคตรบรรเทา (2560 : 21-23)

1. การวางแผน (planning) หมายถึง หน้าที่ในการกำหนดเป้าหมาย และจุดหมาย หรือการมองไปข้างหน้า และพัฒนาแผนแม่บท และยุทธศาสตร์ในการนำไปปฏิบัติ เมื่อมีการวางแผน ก็จะได้แผน หรือ แพลน ออกมา ดังนั้น การวางแผนจึงสำคัญเพื่อให้งานทุกอย่างสามารถปฏิบัติได้ตามที่องค์การคาดหวัง

ศาสนาอิสลามส่งเสริมให้มีการวางแผนปฏิบัติงานและการเตรียมการในอนาคตโดยใช้ทุกวิธีการที่เป็นไปได้ ดังที่ อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ว่า

﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ﴾

ความว่า “และพวกเจ้าจงเตรียมไว้สำหรับ(ป้องกัน)พวกเขาสิ่งที่พวกเจ้าสามารถ อันได้แก่กำลังอย่างหนึ่งอย่างใด ”(อัล-อันฟาล:60)

การวางแผนในอิสลามมีความสัมพันธ์กับความไว้วางใจต่อพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ และไม่ขัดแย้งต่อกัน เราควรวางแผนและวางกลยุทธ์ให้ดีในการปฏิบัติงาน เมื่อได้มีการปฏิบัติตามแผนแล้ว เราก็ต้องขอพรขอความช่วยเหลือจากพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ (ศอและห์, 2551:83)

2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ กระบวนการจัดหาบุคลากร เงิน และทรัพยากรทางกายภาพมารวมกันโดยวิธีที่ดีที่สุด เพื่อทำงานตามที่วางแผนไว้ให้บรรลุวัตถุประสงค์

3. การควบคุม (Controlling) คือ หน้าที่ของผู้บริหารในการประเมินผล การทบทวน การออกกฎระเบียบ และการดูแลมาตรฐานของการบรรลุเป้าหมาย และการรับผิดชอบในการทะนุบำรุงภายในองค์การ รวมทั้งการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

การควบคุมมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การควบคุมก่อนดำเนินการ

2. การควบคุมระหว่างดำเนินการ

3. การควบคุมหลังดำเนินการ

4. การนำ (Leading) คือ การนำทาง (Guiding) การนิเทศติดตาม (Supervising) ผู้ปฏิบัติเมื่อนำแผนขององค์กรไปปฏิบัติ ผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องมีการจูงใจ ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องมีวิธีการและแนวทางให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานด้วยความสบายใจ และรักษาการสื่อสารที่ดีให้คงไว้และให้งานที่ปฏิบัตินั้น ตามเป้าหมายขององค์กร

Luther Gulick (1936 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตนะ, 2553 : 43) ให้ความสำคัญของการควบคุม การสั่งการ และการประสานงาน จะต้องสร้างขอบข่ายการควบคุม (span of control) ให้มีประสิทธิภาพ ต้องพิจารณาปัจจัยต่างๆประกอบ เช่น จำนวนคนที่เป็นหัวหน้า จำนวนคนที่เป็นลูกน้อง ความสามารถเฉพาะตัวของหัวหน้า ลักษณะเฉพาะของงานที่ทำ และเสถียรภาพขององค์กร อีกสิ่งหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงในการบริหารจัดการองค์กร คือเอกภาพการควบคุม (unity of command) องค์กรที่ดีต้องสามารถสร้างโครงสร้างอำนาจภายในองค์กรในลักษณะที่มีหัวหน้า ฝ่ายบริหารควบคุมและประสานงานต่าง ๆ แต่เพียงผู้เดียว องค์กรเกิดขึ้นมา เพราะมนุษย์ที่มาอยู่ร่วมกันได้ช่วยกันแบ่งงานกันทำตามความชำนาญพิเศษของแต่ละคนซึ่งเป็นการประหยัดเวลาและแรงงานในการทำงานอย่างยิ่ง เมื่อสังคมขยายตัวขึ้นลักษณะการแบ่งงานกันทำจะสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นจนในที่สุดจำเป็นต้องสร้างกลไกหรือโครงสร้างบางประการเพื่อผูกโยงประสานหน่วยงานแต่ละหน่วย (work unit) เข้าด้วยกัน ดังนั้นหัวใจทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การจึงเป็นเรื่องของความพยายาม จัดโครงสร้างการประสานงานระหว่างหน่วยงานย่อยให้มีประสิทธิภาพ หลักในการประสานงานหน่วยงานย่อยมีอยู่สองวิธีที่ต้องใช้ควบคู่กันไป คือ วิธีแรกเรียกว่า การประสานงานโดยการสร้างกลไกในความควบคุมภายในองค์กร หมายถึง การจัดตั้งโครงสร้างอำนาจ (structure of authority) ซึ่งประกอบด้วยสายการบังคับบัญชาระหว่างหัวหน้าและลูกน้อง เป็นลำดับชั้น เชื่อมโยงจากยอดถึงฐานของโครงสร้างอำนาจ โดยให้คนในแต่ละชั้นของโครงสร้างดังกล่าวแบ่งงานกันทำเป็นหน่วยงาน วิธีที่สองเรียกว่า การประสานงานโดยการผูกมัดทางใจ ทำให้คนที่มาร่วมกันทำงานมีพลังจิตตั้งใจ ประกอบการงานเต็มความสามารถและทำด้วยความกระตือรือร้น บรรยากาศในการทำงานดังกล่าวจะสร้างขึ้นมาได้ต้องอาศัยความสามารถของผู้นำ (leadership) กิจกรรม 7 ประการมีดังนี้

P คือการวางแผน (planning) หมายถึง การกำหนดเป้าหมายขององค์กรว่าควรทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อะไร และจะดำเนินการอย่างไร

O คือการจัดองค์กร (organizing) หมายถึง การจัดตั้งโครงสร้างอำนาจอย่างเป็นทางการภายในองค์กรเพื่อประสานงานหน่วยงานย่อยต่าง ๆ ให้สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้

D คือการสั่งการ (directing) หมายถึง การที่หัวหน้าฝ่ายบริหารมีหน้าที่ที่ต้องตัดสินใจ อยู่ตลอดเวลาโดยพยายามนำเอาการตัดสินใจดังกล่าวมาเปลี่ยนเป็นคำสั่งและคำแนะนำนอกจากนี้ ยังหมายถึงการที่หัวหน้าฝ่ายบริหารต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำองค์กร

S คือการบรรจุ (staffing) หมายถึง หน้าที่ด้านบริหารงานบุคคลเพื่อฝึกอบรม เจ้าหน้าที่และจัดเตรียมบรรยากาศในการทำงานที่ดีที่สุด

CO คือการประสานงาน (co-ordinating) หมายถึง หน้าที่สำคัญต่าง ๆ ในการ ประสานส่วนต่าง ๆ ของงานให้เข้าด้วยกันอย่างดี

R คือการรายงาน (reporting) หมายถึง การรายงานความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ใน องค์กรให้ทุกฝ่ายทราบ ทั้งนี้อาจใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การศึกษาและการตรวจสอบ

B คือการงบประมาณ (budgeting) หมายถึง หน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ งบประมาณ ในรูปของการวางแผนและการควบคุมด้านการเงินการบัญชี

ศาสนาอิสลามถือว่า มูลเหตุจูงใจหลักคือ “การได้รับความโปรดปรานจากพระองค์ อัลลอฮ์ ﷻ การได้รับการอภัยโทษจากพระองค์และการได้เข้าสู่สวรรค์ของพระองค์” (Abdul-Aziz Muhammad, 1994:196) พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ได้เน้นย้ำถึงผลตอบแทนสำหรับผู้ที่ยึดมั่นและปฏิบัติ ตามพระองค์ พวกเขาเหล่านั้นจะได้เข้าสู่สวรรค์ในวันแห่งการพิพากษา(ศอและห์, 2551:78) ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสไว้ว่า

﴿ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنشَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاتًا طَيِّبَةً ۖ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴾

ความว่า “ผู้ใดปฏิบัติความดีไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงก็ตาม โดยที่เขาเป็นผู้ศรัทธา ดังนั้นเรา จะให้เขาดำรงชีวิตที่ดีและแน่นอนเราจะตอบแทนพวกเขาซึ่งรางวัลของพวกเขา ที่ดียิ่งกว่าที่พวกเขาได้ เคยกระทำไว้”(อันนะฮล:97)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการ

2.2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษา เพื่อพัฒนา คุณภาพการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ซึ่งถือเป็นจุดประสงค์หลักของ สถานศึกษา ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของงานวิชาการ ดังต่อไปนี้

นภาดา ผูกสุวรรณ (2553 : 17 อ้างถึงในนิลวรรณ วัฒนา,2556) ได้กล่าวถึง การ บริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การ

พัฒนาการเรียนการสอนในด้านต่างๆ ให้ได้ผลดี และบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ให้นักเรียนมีความประพฤติดี มีลักษณะนิสัยที่ดี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553:30) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553:2) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการ บริหารกิจกรรมทุกอย่างของสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดการเรียนการสอน การประเมินผล ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

ประยูร เจริญสุข (2553 : 6) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดที่โรงเรียนจัดขึ้น และมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาและหลักสูตรการเรียนการสอนที่ร่วมกันจัดทำขึ้น ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

2.2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพราะการศึกษาจะสร้างผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ศาสนาอิสลามสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ พระองค์อัลลอฮ์ ﷺ ทรงยกย่องผู้ที่ออกเดินทางไปศึกษาหาความรู้ ซึ่งเขาผู้นั้นจะอยู่ในหนทางของพระองค์อัลลอฮ์จนกว่าเขาจะเดินทางกลับ ดังในอัลหะดีษ ที่ท่านนบี ﷺ ได้กล่าวว่า

((مَنْ خَرَجَ فِي طَلَبِ الْعِلْمِ، كَانَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّى يَرْجِعَ))

ความว่า “ผู้ใดก็ตามที่ได้ออกเดินทางไปศึกษาหาความรู้ เขาจะอยู่ในหนทางของอัลลอฮ์ จนกว่าเขาจะเดินทางกลับ”¹

งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา และมีความสำคัญอย่างมากที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจและควรรับผิดชอบเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่หลักของสถานศึกษา คือ

¹หะดีษบันทึกโดย อัตติรมิซีย์, 1978 หะดีษหมายเลข 2648

การให้บริการทางวิชาการ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553:1) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ว่างานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวข้องกับงานปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร

กัมพล ชันทะวงษ์ (2555 : 23) ได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการไว้ดังนี้ การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักของผู้บริหารสถานศึกษาและโรงเรียน เพราะคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เพราะว่างานวิชาการจะเกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและเทียบโอนผลการศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงต้องพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

Miller (1965 : 175) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษาและหน้าที่หลักของฝ่ายวิชาการ ได้แก่ การจัดโปรแกรมการสอนและการปฏิบัติตามโปรแกรม รวมทั้งการวัดและประเมินผลเพื่อที่จะได้ติดตามการเรียนการสอนของครูและนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการจัดบริการในการสอน

Stoops & Johnson (1987 : 176) กล่าวถึง ความสำคัญของการ บริหารงานวิชาการ ว่าเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา และถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุดในการบริหาร สถานศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินการเป็นลำดับแรก เพราะงานวิชาการเป็นภารกิจหลักโดยตรงในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา

2.2.3 หลักการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา มีขอบข่ายงานที่กว้างขวาง มีนักวิชาการกล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการดังต่อไปนี้

จรุณี แก้วเอียน (2555 : 6) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารงานวิชาการ ดังต่อไปนี้

1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและรวมถึงต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นหลัก
3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้
4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีการวัดคุณภาพและจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น
5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อให้คุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 9-18) ได้ให้หลักการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้ การบริหารงานวิชาการ คือ การบริหารงานหลักสูตร การบริหารงานการเรียนการสอน การบริหารการประเมินผลการเรียน การสอนการบริหาร การนิเทศภายในสถานศึกษา การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ การบริหารการวิจัยและพัฒนา การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ การบริหารระบบข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการ และการบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า หลักการบริหารงานวิชาการนั้น ผู้บริหารต้องมีการจัดทำแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับนโยบายหลักของสถานศึกษา และร่วมกันทำงานเป็นทีม ส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน มีการติดตามประเมินผล เพื่อให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.3 การสังเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งงานวิชาการมีข้อบ่งชี้กว้างขวางมาก ดังนั้นมีนักวิชาการ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้เสนอข้อบ่งชี้ของงานวิชาการ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กำหนดข้อบ่งชี้ภารกิจงานและแนวปฏิบัติทางด้านวิชาการไว้ ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

9. การนิเทศการศึกษา

10. การแนะแนว

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

14. การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กรหน่วยงาน

สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กมล ภูประเสริฐ (2548:9-18) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร

2. การบริหารการเรียนการสอน

3. การบริหารการประเมินผลการเรียน

4. การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา

5. การบริหารพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

6. การบริหารการวิจัยและพัฒนา

7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ

8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ

9. การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา

สัมมา รุทธิธย์ (2553:99) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การจัดการหลักสูตร

2. การจัดกระบวนการเรียนการสอน

3. การจัดสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์เพื่อการจัดกระบวนการเรียนการสอน

4. การนิเทศ ติดตามและพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอน

5. การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2545:5-6) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการที่

สำคัญ 6 ด้าน ดังนี้

1. งานหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร

2. งานบริหารจัดการหลักสูตร

3. งานสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

4. การวัดผลและประเมินผล

5. งานนิเทศภายใน
6. งานส่งเสริมวิชาการ

พงษ์ศักดิ์ ขอจงดี (2552: 32) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการโรงเรียนไว้ 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. ด้านการวัด การประเมิน และเทียบโอนผลการเรียน
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

Miller (1965: 175) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การจัดโปรแกรมการเรียนการสอน การปฏิบัติตามโปรแกรม การนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

จากแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้านนั้นมีการซ้ำซ้อนและคล้ายคลึงกัน แตกต่างเพียงรายละเอียดปลีกย่อยเท่านั้น สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา และสังเคราะห์ขอบข่ายงานวิชาการที่มีความสำคัญกับบริบทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี เพียง 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านหลักสูตร 2. ด้านกระบวนการเรียนรู้ 3. ด้านสื่อการเรียนการสอน และ 4. ด้านการวัดผลและการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับ กรอบแนวคิดตามขอบข่ายของ กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 7 ; สัมมา รุณีธย์ , 2553:99 ; มิลเลอร์ 1965 : 175 ; กิติมา ปรีดีดิถก , 2532 : 57-58 ; กมล ภูประเสริฐ , 2544 : 9 – 18 ; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ , 2553 : 3 – 4; ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ , 2545 : 5 – 6 ; พงษ์ศักดิ์ ขอจงดี, 2552: 32; รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ , 2553 : 30 ; อุทัย บุญประเสริฐ ,2538 : 82 ; สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545 (อาอิต๊ะ เจ๊ะแฉะ :2558) รายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 แสดงการวิเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

ขอบข่ายงานวิชาการ	กระทรวงศึกษาธิการ, 2550	กมล ภูประเสริฐ, 2544	ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553	ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2545	พงษ์ศักดิ์ ของงดี, 2552	รุ่งชัชดาพร เวทชะชาติ, 2553	อุทัย บุญประเสริฐ, 2538	สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545	สัมมา รัตนิชย์, 2553	มิลเดอร์ 1965	กิติมา ปรีดีดิถ, 2532	คำความถี่
1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	/											1
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	/	/	/								/	4
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	/	/	/									3
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	/			/	/	/	/	/	/	/	/	9
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	/		/		/	/	/	/	/	/	/	8
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	/		/	/	/	/	/	/	/	/	/	10
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	/		/		/			/			/	5
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	/							/				2
9. การนิเทศการศึกษา	/		/	/			/		/		/	6
10. การแนะแนว	/											1
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา	/				/							2
12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	/			/				/				3

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ขอบข่ายงานวิชาการ	กระทรวงศึกษาธิการ, 2550	กมล ภูประเสริฐ, 2544	ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553	ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2545	พงษ์ศักดิ์ ของงดี, 2552	รุ่งชัชดาพร เวทชะชาติ, 2553	อุทัย บุญประเสริฐ, 2538	สำนักงานปลัดทบวงการศึกษา, 2545	สัมมา รัตนินย์, 2553	มิลเลอร์ 1965	กิตติมา ปรีดีดิถ, 2532	ค่าความถี่
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	/											1
14. การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	/											1
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	/											1
16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	/											1
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/		8

จากตารางที่ 2.1 แสดงการวิเคราะห์ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการจากนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดังกล่าว พอสรุปได้จากการแจกแจงความถี่ของข้อมูลในด้านต่างๆที่มีความสำคัญที่มาสังเคราะห์เป็นกระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งในแต่ละด้านนั้นมีการซ้ำซ้อนและคล้ายคลึงกัน แตกต่างเพียงรายละเอียดปลีกย่อยเท่านั้น จึงสังเคราะห์ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการที่มีความสำคัญกับบริบทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี เพียง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและการประเมินผล ตามความถี่ของข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.1 ด้านหลักสูตร

2.3.1.1 ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หากหลักสูตรไม่มีความชัดเจนจะทำให้ระบบการจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพและไม่ประสบความสำเร็จ

เนื่องจากหลักสูตรเป็นตัวกำหนดว่าจุดมุ่งหมายของผู้เรียนจะเป็นอย่างไร ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องกำหนดหลักสูตรที่ชัดเจน ที่จะสามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

ความว่า “และแท้จริงนี่คือทางของข้าอันเที่ยงตรงพวกเจ้าจงปฏิบัติตามมันเถิด และอย่าปฏิบัติตามหลาย ๆ ทางเพราะมันจะทำให้พวกเจ้าแยกออกไปจากทางของพระองค์ นั่นแหละที่พระองค์ได้สั่งเสียมันไว้แก่พวกเจ้า เพื่อว่าพวกเจ้าจะยำเกรง”(อัลอันอาม:153)

ดังนั้น ในการจัดการศึกษาผู้บริหารและครูต้องมีความรู้ในการจัดหลักสูตร และกำหนดหลักสูตรอย่างชัดเจน ตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

หลักสูตรการศึกษาในอิสลามมีลักษณะหน้าที่ในการสร้างมนุษย์มุสลิม ให้รู้จักศาสนา และพระองค์อัลลอฮ์ มีอัลคาลาคตามแบบอิสลามที่มาจากอัลกุรอาน แต่ก็มุ่งผลิตมนุษย์ให้รู้จักการดำเนินชีวิต และพร้อมที่จะล้มรสความโปรดปรานของชีวิตในสังคม ตลอดจนพัฒนาชีวิตให้มีความเจริญก้าวหน้า โดยผ่านการงานที่มีความเฉพาะเจาะจงที่เป็นการอนุญาตให้สามารถกระทำได้นั้นคือหลักสูตรการศึกษาในระบบการศึกษา อิสลาม (ซอลิฮะห์ หะยีสะมะแอ, 2551 : 143 -144)

คำว่า “หลักสูตร” หรือในภาษาอังกฤษใช้คำว่า “ Curriculum ” ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามของหลักสูตรไว้หลายทัศนะดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 25) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการ และการนำไปใช้ในการเรียนการสอนตามที่ยุ่่งหมายไว้

2. หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) เช่น ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการ (Process) เช่น การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ผลผลิต (Output) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา เป็นต้น

3. หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้ เป็นไปตามเป้าหมายและจุดประสงค์ที่ต้องการ

ธีระ รุญเจริญ (2550) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตร คือ ประสบการณ์ ทั้งหมดที่จัดให้ผู้เรียน โดยการควบคุมแนะนำของสถานศึกษา อันเป็นเครื่องมือที่ช่วยบรรลุ วัตถุประสงค์หรือความคาดหวังทางการศึกษาที่ตั้งไว้ หลักสูตรเป็นสื่อในการสอนที่โรงเรียนเปิด โอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จาก ความหมายของหลักสูตร ตามทัศนะของนักวิชาการทางการศึกษา

สันติ บุญภิรมย์ (2552:43) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ ทั้ง กิจกรรมทางวิชาการ และกิจกรรมอื่น ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้เป็น หลักในการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนได้บรรลุไปตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาแต่ละ ระดับแต่ละประเภท

Good (1973:157 อ้างถึงใน นิตยา เปลื้องนุช, 2554 : 4) ได้ให้ความหมายของ หลักสูตรไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา เพื่อสำเร็จหรือ รับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาหนึ่ง

2. หลักสูตร หมายถึง เค้าโครงสร้างทั่วไปของเนื้อหาหรือสิ่งเฉพาะที่จะต้องสอน ซึ่ง โรงเรียนจัดให้แก่เด็กเพื่อให้สำเร็จการศึกษาและสามารถเข้าศึกษาต่อในทางอาชีพต่อไป

3. หลักสูตร หมายถึง กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียน ภายใต้งานแนะนำของโรงเรียนและสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์จากกิจกรรม ต่างๆ ที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

2.3.1.2 ความสำคัญของหลักสูตร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553:23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตร ไว้ว่า

1. งานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการเรียนการสอน ทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่ จุดมุ่งหมายที่วางไว้

2. งานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ทำให้พัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมาย

3. งานด้านหลักสูตรเปรียบเสมือนแบบแปลนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรบอกรู้ว่า วัตถุประสงค์ที่ต้องการมีอะไรบ้าง จะใช้วัสดุและอุปกรณ์อะไร จะสอนอย่างไร หลักสูตรจึงมีความสำคัญและเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่วางไว้

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553:13-14) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตร ดังนี้

1. หลักสูตรเปรียบเสมือนเบ้าหลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ
2. หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการจัดการศึกษา
3. หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษา
4. ในระดับสถานศึกษาหลักสูตรจะให้แนวปฏิบัติแก่ครู
5. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและเป็นแนวทางในการพัฒนาการของเด็กตามจุดประสงค์ของการศึกษา
6. หลักสูตรเป็นเครื่องที่จะกำหนดแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ จัดประสบการณ์ว่าผู้เรียนและสังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่จะเป็นประโยชน์ แก่เด็กโดยตรง
7. หลักสูตรเป็นเครื่องที่จะกำหนดเนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิตการเป็นอยู่ในสังคมที่ดี เป็นอนาคตของประเทศชาติ
8. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า วิธีดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปด้วยความราบรื่นและผาสุกเป็นอย่างไร
9. หลักสูตรย่อมทำนายลักษณะของสังคมว่า สังคมในอนาคตจะเป็นอย่างไร
10. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะ เจตคติของผู้เรียนในอนาคตที่จะอยู่ร่วมในสังคมและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและชาติบ้านเมือง

สรุป หลักสูตรมีความสำคัญในการจัดการศึกษา เปรียบเสมือนแบบแปลนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

2.3.1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

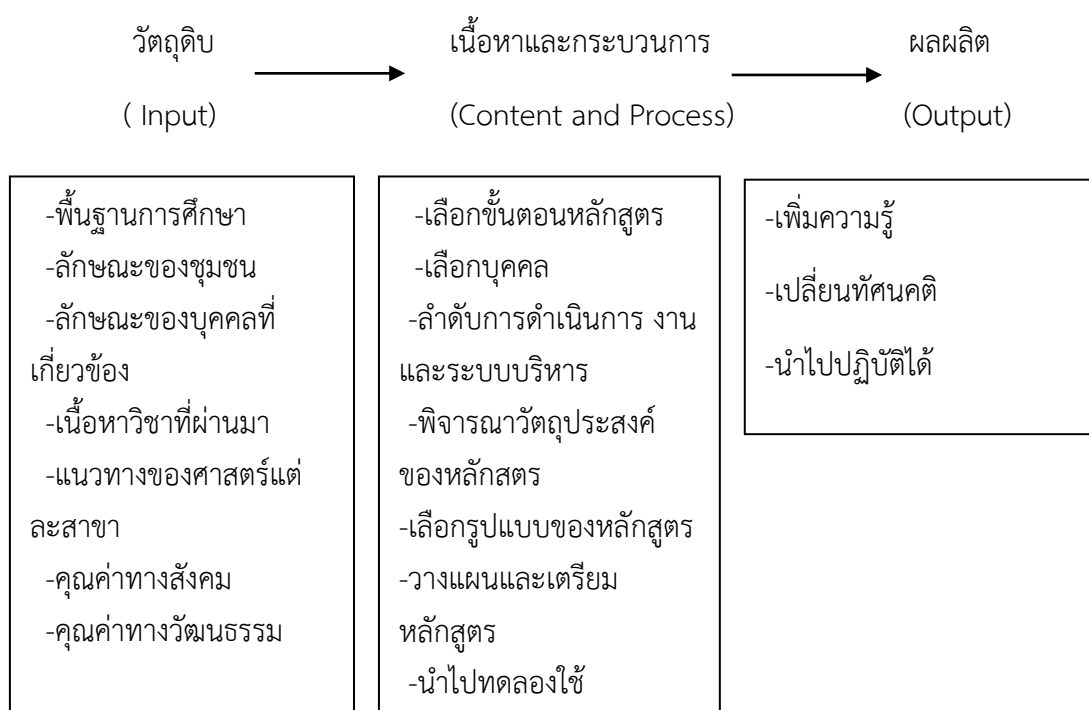
องค์ประกอบของหลักสูตร ถือได้ว่าเป็นหัวใจและเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่สามารถทำให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์แบบ เพราะองค์ประกอบเปรียบเสมือนแนวทางในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะ

เป็นในด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการหลักสูตร การวัดผลและประเมินผล การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรจากนักวิชาการ ดังนี้

นิตยา เปลื้องนุช (2554 : 8) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตรว่า หลักสูตรเป็นระบบ (Curriculum as a system) เป็นกระบวนการโดยการส่งวัตถุดิบเข้าสู่กระบวนการแล้วจึงได้ผลผลิตที่สมบูรณ์

Input → Content and Process → Output

ในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนนั้น พิจารณาในแง่ของระบบ จากองค์ประกอบทั้ง 3 ควบคู่กันไป ทั้งตัวป้อน เข้าไปสู่กระบวนการ และผลผลิตที่ออกมาว่าจะเป็นอย่างไร เป็นแนวคิดในการเข้าใจหลักสูตรเชิงระบบ ดังภาพประกอบที่ 2.2

ภาพประกอบที่ 2.2 : องค์ประกอบต่าง ๆ ในระบบหลักสูตร

ที่มา : นิตยา เปลื้องนุช (2554 : 8)

Tyler (1950 : 1 อ้างถึงใน ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2545 : 48) ได้กล่าวถึงความสำคัญ 4 ประการในการจัดทำหลักสูตร ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่สถาบันการศึกษาต้องการให้บรรลุ
2. การจัดประสบการณ์เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ควรจัดประสบการณ์อะไรบ้าง
3. จะจัดประสบการณ์ให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องจัดประสบการณ์อย่างไร
4. เมื่อจัดประสบการณ์แล้ว จะรู้ได้อย่างไรว่าบรรลุตามเป้าหมายแล้ว

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การนำไปใช้ และการประเมินผล ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะทำให้ผู้ใช้หลักสูตรทราบแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร

2.3.1.4 ขอบข่ายงานด้านการจัดการหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 34) ได้กล่าวถึง การจัดการหลักสูตรมีแนวทาง 7 ประการ คือ

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน ท้องถิ่น
2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน และระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม
4. นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม
5. นิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
6. ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร
7. ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

สรุปได้ว่า ขอบข่ายงานการจัดการหลักสูตร เป็นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไข หลักสูตร สถานศึกษาที่มีอยู่แล้ว หรือจัดทำขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม สภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น โดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในกาวิเคราะห์จัดทำโครงสร้าง หลักสูตร และสาระต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ มีการบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การ นิเทศใช้หลักสูตร และติดตามประเมินผล

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง การกำหนดมวลประสบการณ์ที่เป็นเนื้อหาสาระสำคัญ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้พัฒนาตนเอง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข

2.3.2 ด้านกระบวนการเรียนรู้

2.3.2.1 ความหมายของกระบวนการเรียนรู้

การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เนื่องด้วยการเรียนรู้ จะทำให้มนุษย์ได้รับประสบการณ์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในแต่ละวันอย่างมีความสุข การเรียนรู้ไม่เพียงแต่เกิดขึ้นที่โรงเรียนเท่านั้น การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ทุกแห่งในการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นในครอบครัว ในสังคมและขยายไปเรื่อย ๆ เมื่อได้สูโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ใหญ่ที่สุด มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของกระบวนการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

Bloom (1976 อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553:71) กล่าวถึง การเกิดการ เรียนรู้ในแต่ละครั้ง จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น 3 ประการจึงจะเรียกว่าเป็นการเรียนรู้ที่ สมบูรณ์ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ (Cognitive Domain) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมอง เช่น ความคิดรวบยอด
2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์หรือความรู้สึก (Affective Domain) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ เช่น ความเชื่อเจตคติ ค่านิยม
3. การเปลี่ยนทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย เพื่อให้เกิดทักษะ และความชำนาญ (Psychomotor Domain) เช่น การว่ายน้ำ เล่นกีฬา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550 : 66) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้หมายถึง การที่ ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมไปเป็นอย่างอื่น เช่น เปลี่ยนจากการไม่รู้เป็นรู้ หรือเปลี่ยนจากการชอบเป็น ไม่ชอบ การเรียนรู้เป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากประสบการณ์ตรงที่ที่ยังไม่มีการ เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ก็จะไม่เกิดขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2552:10) ได้สรุปการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ การที่ผู้เรียนจะมีคุณภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจสิ่งที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเป็นเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ โดยมีหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการพัฒนาการทางสมอง และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม กระบวนการเรียนรู้มีการดำเนินการ ดังนี้

1. จัดทำแผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามสาระและหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยวิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหาสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดเตรียมสื่อที่เหมาะสมกับผู้เรียน
2. จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญกับสถานการณ์การประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานความรู้ต่างๆให้สมดุลกัน
4. ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและกิจกรรม
5. จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้
6. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ แบบกัลยาณมิตร แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันของบุคลากรภายในสถานศึกษา
7. ส่งเสริมให้มีการวิจัย (การวิจัยในชั้นเรียน) เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้
8. ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนา มีวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสม
9. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ จัดกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และอื่นๆ

สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนอันเป็นผลจากการที่ผู้เรียนทำกิจกรรมใดๆ ทำให้เกิดประสบการณ์และเกิดทักษะต่างๆ ขึ้น

2.3.2.2 แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ในมาตราที่ 24 ไว้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่พึงงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนและมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ทิศนา แคมมณี (2550 : 120) ได้กล่าวว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นหลัก โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับ และมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ สามารถใช้กระบวนการเรียนรู้ต่างๆ อันจะนำพาผู้เรียนไปสู่การเกิดการเรียนรู้ที่สูงสุด

สรุปได้ว่า แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาจะต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา โดยการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสนใจต่อการเรียนรู้ตลอดเวลา

2.3.2.3 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 22 ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

นอกจากนี้ มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานที่ 2 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ ระบุว่าผู้เรียนได้เห็นแบบอย่างที่ดี ได้ฝึกการคิด ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่หลากหลายตรงตามความต้องการ และมีความสุขในการเรียนรู้ ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เตรียมการสอนและใช้สื่อที่ผสมผสานความรู้สากลกับภูมิปัญญาไทย จัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และพัฒนาความคิดของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์

ดังนั้น เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ คือ เก่ง ดี และมีความสุข การเรียนการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ (เอกรินทร์ สีมหาศาล, 2546 : 263-264)

1. การจัดการกระบวนการเรียนรู้จะต้องให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของชุมชน โดยมุ่งจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง”และความเป็นอยู่ของคนในชุมชน

2. การจัดการกระบวนการเรียนรู้จะต้องสนองตอบความต้องการ ความถนัด ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามารถเฉพาะของบุคคล นำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

3. การจัดการกระบวนการเรียนรู้จะต้องเน้นกระบวนการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ “เพื่อพัฒนา กระบวนการทำงาน กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ รู้จักวางแผนการทำงานก่อนการลงมือปฏิบัติจริง สามารถปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน มีการประเมินผลระหว่างการทำงานตลอดเวลา เพื่อปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างทันต่อเหตุการณ์

4. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปฏิบัติกิจกรรมเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน การสร้างความรู้ และการปฏิบัติกิจกรรม

จากที่กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นวิธีการที่สำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆตามที่ต้องการ โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความเป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข

2.3.2.4 ขอบข่ายงานด้านการจัดการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 34-35) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้ไว้ว่าการจัดการเรียนรู้มีแนวทางการปฏิบัติ 4 คือ

1. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม

3. ควรให้มีการนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร คือการนิเทศแบบร่วมมือช่วยเหลือกัน เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน หรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

4. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 14) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ใช้วิธีการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียนตลอดจนผู้ที่มีความสามารถพิเศษและผู้ที่มีความบกพร่องหรือด้อยโอกาส

3. ส่งเสริมกิจกรรมรักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง โดยการผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน

4. ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม

5. ส่งเสริมการจัดบรรยากาศการใช้สื่อ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

6. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสานความร่วมมือเครือข่ายผู้ปกครอง

สรุป ขอบข่ายงานการจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่วางแผนและดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ตลอดทั้งจัดสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศเป็นแหล่งเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ให้ความสำคัญกับการปลูกฝังความรู้คู่คุณธรรมโดยจัดให้มีการตรวจสอบความรู้พื้นฐาน จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนอันเป็นผลจากการที่ผู้เรียนทำกิจกรรมใดๆ ทำให้เกิดประสบการณ์และเกิดทักษะต่างๆ ขึ้น

2.3.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

2.3.3.1 ความหมายของสื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอน นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากประการหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอนนอกเหนือจากตัวผู้สอน ผู้เรียน และเทคนิควิธีการต่าง ๆ เพราะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น ความหมายของสื่อการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ศึกษาจากนักวิชาการดังนี้

ยศระวี วายทองคำ (2555 : 3) กล่าวว่า สื่อคือเครื่องมือในการส่งผ่านข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ หรือเนื้อหา ในการติดต่อสื่อสารจากแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่งซึ่งมีองค์ประกอบร่วมกัน 4 ส่วน คือ ผู้ส่งสาร สาร ช่องทาง และผู้รับสาร โดยสื่อจะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด หรือข้อมูลต่าง ๆ

สมิทธิ โพธิ์เจริญ (2553 : 7) กล่าวว่า สื่อหมายถึง วัสดุที่เสนอเนื้อหาสาระความรู้แก่ผู้รับ ช่วยอำนวยความสะดวกในกสนให้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ อาจเป็นสื่อที่ให้สารสนเทศในตัวเอง หรืออาจเป็นเครื่องมือ อุปกรณ์ในการนำเสนอการเรียนการสอนในชั้นเรียน การบริการสารสนเทศในห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง เทคนิค วิธีการ ให้ทันกับความก้าวหน้าและวิทยาการของโลก ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องใช้สื่อการศึกษา/สื่อการสอนเข้ามาช่วย และผู้เรียนอาศัยสื่อเพื่อการเรียนรู้ ค้นคว้าด้วยตนเองได้ เป็นเครื่องมือเสริมให้สามารถรับรู้ได้ทัดเทียมกับผู้อื่น เพิ่มทักษะการศึกษา และสามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างของผู้สอนและผู้เรียน

สุคนภา บำรุง (2554 : 18) กล่าวว่า สื่อ หมายถึง สื่อต่าง ๆ ที่นำความรู้ไปสู่ผู้เรียน หรือ ช่องทาง หรือเครื่องมือที่ช่วยให้สารอาศัยผ่าน อาจอยู่ในรูปของสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อไม่ตีพิมพ์ก็ได้ สื่อที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์จะหมายถึง วัสดุ เครื่องมืออุปกรณ์ วิธีการทางโสตทัศนศึกษา รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสามารถเรียกรวม ๆ ว่า โสตทัศนอุปกรณ์

สรุป สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูผู้สอน ซึ่งอาจเป็นรูปแบบ วิธีการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะกระบวนการที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.3.3.2 ความสำคัญของสื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอน นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากประการหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอนนอกเหนือจากตัวผู้สอน ผู้เรียน และเทคนิควิธีการต่าง ๆ ดังนั้น สื่อการเรียนการสอนที่ผู้สอนและผู้เรียนได้นำมาใช้ในการเรียนการสอน จึงมีความสำคัญและมีประโยชน์

Edgar Dale (1969 : 8) ได้กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการสอนไว้ดังนี้

1. สามารถส่งเสริมความเข้าใจเป็นอันดีและสร้างเสริมความเห็นอกเห็นใจระหว่างนักเรียนในชั้นได้
2. ทำให้ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมที่ประสงค์ได้
3. ให้ประสบการณ์ในการเรียนรู้แปลก ๆ ใหม่ ๆ หลายด้านแก่ผู้เรียน
4. ทำให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชาที่เรียนตรงกับความต้องการเป็นผลทำให้เพิ่มแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ยิ่งขึ้น
5. ทำให้การเรียนรู้มีความหมาย ทำให้ผู้เรียนมีระดับสติปัญญาแตกต่างกันมาก ๆ เข้าใจปัญหาในเนื้อหาวิชาที่เรียนเช่นเดียวกัน
6. ระวังให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปใช้อย่างมีความหมาย
7. ทำให้ผู้เรียนมีปฏิริยาสะท้อนกลับ ซึ่งช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนได้เพียงใด
8. ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่สมบูรณ์เกิดการสังเกตที่ถูกต้องและมีความหมาย
9. ช่วยขยายและเพิ่มพูนขอบเขตของประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และช่วยให้จดจำได้เร็วและแม่นยำขึ้นโดยไม่ต้องอาศัยคำอธิบาย
10. ผู้เรียนเกิดความคิดได้กระฉ่างแจ่มแจ้งและเป็นระเบียบ

W.H. Carlton Erickson (1971 : 108-109) ได้สรุปถึง ความสำคัญและคุณค่าของสื่อที่ใช้ประกอบการศึกษา ดังนี้

1. ช่วยจัดและเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ช่วยครูสอนเนื้อหาที่มีความหมายต่อชีวิตของผู้เรียน
3. ช่วยครูแนะนำและกำกับผู้เรียนให้มีปฏิริยาสัมพันธ์ในทางที่พึงปรารถนาโดยใช้สื่อต่าง ๆ
4. ช่วยผู้เรียนให้สามารถประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างกันออกไปตามเนื้อหาวิชา
5. ช่วยครูให้สามารถประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างกันออกไปตามเนื้อหาวิชา

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่สำคัญ เป็นการสร้างแรงจูงใจและความสนใจให้กับผู้เรียน ดังนั้น เพื่อให้เกิดผล ครูจึงควรใช้สื่อการสอนเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมและกระตุ้นความสนใจแก่ผู้เรียน เราจึงให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปใช้อย่างมีความหมาย ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมที่ประสงค์ได้

2.3.3.3 ประเภทของสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา

วินัย วรวัตร (2549 : 15) ได้สรุปและแบ่งสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการประชาสัมพันธ์ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. สื่อคำพูด
2. สื่อสิ่งพิมพ์
3. สื่อโสตทัศน
4. กิจกรรมพิเศษ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ประเภทของสื่อการศึกษา มี 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. สื่อการศึกษาประเภทวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือ เป็นสื่อที่มาจากธรรมชาติและถูกสร้างขึ้นใหม่ ได้แก่ วัตถุธรรมชาติที่เคลื่อนไหวได้ เช่น สัตว์ชนิดต่าง ๆ เป็นต้น และวัตถุธรรมชาติที่เคลื่อนไหวไม่ได้ เช่น ก้อนหิน ต้นไม้ เป็นต้น วัตถุที่เกิดจากการผลิตหรือประดิษฐ์ขึ้น เช่น สื่อวัสดุสิ่งพิมพ์และกราฟิก สื่อฉายภาพนิ่ง สื่อเสียงสื่อเสียงร่วมกับสื่อภาพนิ่ง สื่อภาพยนตร์ สื่อโทรทัศน์ และหุ่นจำลอง เป็นต้น

2. สื่อการศึกษาประเภทเทคนิค และวิธีการ เป็นเทคนิค วิธีการต่าง ๆ หรือการปฏิสัมพันธ์หรือสื่อเชิงโต้ตอบ ตัวบุคคล เช่น บทเรียนโปรแกรม บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เกม/สถานการณ์จำลอง เป็นต้น

2.3.3.4 ขอบข่ายงานการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 36) ได้ให้แนวทางการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาไว้ 5 ประการ คือ

1. ควบคู่ศึกษาวิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ

2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนผลิต และพัฒนาสื่อการสอน

3. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีให้เพียงพอ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาทางด้านวิชาการ

4. ประสานความร่วมมือในการจัดหา และพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

5. การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 33) ได้กล่าวถึงขั้นตอน การดำเนินงานเพื่อพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษา สำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา การจัดหา การเลือก การใช้และการประเมินคุณภาพสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อใช้ในการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. จัดหาสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างหลากหลายเพื่อใช้ในการเรียนการสอน และพัฒนางานด้านวิชาการ

3. เลือกใช้สื่อเทคโนโลยีที่ผ่านการประเมินคุณภาพทางวิชาการจากคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการของเขตพื้นที่การศึกษา หรือกระทรวงศึกษาธิการแล้ว โดยดำเนินการคัดเลือกในรูปของคณะกรรมการและประเมินการใช้สื่ออย่างสม่ำเสมอ

4. ส่งเสริมสนับสนุนให้พัฒนาครูเพื่อผลิตพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งประเมินคุณภาพสื่อ เพื่อเลือกใช้ประกอบการเรียนการสอน

5. จัดให้มีศูนย์สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษาในสถานศึกษา

6. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและแลกเปลี่ยนการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัย สำหรับใช้จัดการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านวิชาการกับสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ผู้ปกครอง องค์กรในท้องถิ่น รวมทั้งหน่วยงานและสถาบัน อื่น ๆ

7. กำกับ ติดตาม ประเมินผล การผลิต จัดหา และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

8. เผยแพร่ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ครูผลิตและพัฒนาให้สถาบันการศึกษา ทั้งภายในและภายนอกเขตพื้นที่การศึกษาได้ใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการพัฒนาวิชาชีพครู

สรุป ขอบข่ายงานพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นกระบวนการจัดทำ การผลิต การใช้ การเก็บรักษา การประเมินผล เพื่อพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษาตลอดทั้งการจัดห้องสมุดให้ได้มาตรฐาน มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ครูผู้สอน ใช้วัสดุและสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ หรือ สิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูผู้สอน ซึ่งอาจเป็นรูปแบบวิธีการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะกระบวนการที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.3.4 ด้านการวัดผลและการประเมินผล

2.3.4.1 ความหมายของการวัดผลและการประเมินผล

การวัดผลและการประเมินผล เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นเพื่อที่จะตัดสินหรือสรุปคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552 : 99) กล่าวว่า การวัดผล (Measurement) เป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมายและเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้น เช่น การวัดความสามารถของสมองด้านต่างๆ การวัดคุณสมบัติทางกายภาพ เช่น น้ำหนัก ขนาดของวัตถุ ผลที่ได้จากการวัดเป็นจำนวนตัวเลข จุดมุ่งหมายของการวัดผลนั้นเป็นการตรวจสอบการสอนของครูอาจารย์และการเรียนของผู้เรียน ในด้านการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Domain) ด้านทักษะปฏิบัติ (Psychomotor Domain) ด้านเจตคติ (Affective Domain) การประเมินผล (Evaluation) เป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าความจริงและการกระทำ บางที่ขึ้นอยู่กับการวัดเป็นอย่างเดียว เช่น คะแนนสอบแต่โดยทั่วไปจะเป็นการรวมการวัดหลายๆทาง โดยอาศัยข้อมูลจากการสังเกต การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบประกอบการพิจารณา การประเมินผลแต่ละครั้งจะประกอบด้วยผลการวัดที่ได้จากกระบวนการต่างๆเกณฑ์การพิจารณาและการตัดสินใจ เป็นการชี้ขาดหรือสรุปผลการเปรียบเทียบผลของการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

รุจิ ภูสาระ (2551:146) ได้กล่าวว่า Assessment หมายถึง การพิจารณาพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของผู้เรียน หรือกลุ่มของผู้เรียน การพิจารณาดังกล่าว ครูนำมาใช้ตัดสินการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน อันเนื่องมาจากการสอนของครู และเพื่อนำมาใช้พิจารณาขยายผลการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ Measurement เป็นส่วนหนึ่งของ Assessment ที่เป็นการวัดเชิงปริมาณเกี่ยวกับ

ความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หรือเกี่ยวกับคุณลักษณะบางประการที่สามารถวัดในเชิงปริมาณได้ ดังนั้น ความหมายของ Assessment จึงกว้างกว่า Measurement เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงภายในตัวผู้เรียนซึ่งไม่อาจใช้ Measurement วัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความหมายของ Assessment จึงสามารถวัดผู้เรียนตามธรรมชาติในด้านข้อมูลเชิงคุณภาพได้ เช่น ความสามารถทางคณิตศาสตร์ สามารถวัดได้โดย Measurement (การให้คะแนน) แต่ทักษะทางสังคมที่เพิ่มขึ้นมักจะวัดในเชิงคุณภาพ (การวิจารณ์) ซึ่งเรียกว่าเป็น Assessment การประเมินผล (Evaluation) เป็นการรวบรวมผลมาจาก Assessment แต่มีการเพิ่มเติมการตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่ต้องการในตัวเด็ก จากเหตุผลนี้ Assessment จึงเป็นการกระทำก่อนที่จะมีการประเมินผล ดังนั้นการประเมินผล จึงมุ่งที่จะตัดสินเกี่ยวกับธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน นอกจากนี้ ยังสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรได้ถ้าจำเป็น เพื่อให้เกิดความเข้าใจความแตกต่างระหว่างการวัดผล (Assessment) และการประเมินผล (Evaluation) ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 ความแตกต่างระหว่างการวัดผลและการประเมินผล

การวัดผล	การประเมินผล
<ul style="list-style-type: none"> - การเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน หรือไม่ - สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปคืออะไร - การเปลี่ยนแปลงนั้นมีมากหรือน้อย - ผู้เรียนในชั้นเดียวกันมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ - ความแตกต่างของผู้เรียนมี อะไรบ้าง 	<ul style="list-style-type: none"> - ความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนทั้งหมด เป็นไปตามที่ต้องการหรือไม่ - ประสบการณ์เรียนรู้มีความเหมาะสมหรือไม่ - วิธีการสอนแบบใดมีประสิทธิภาพมากที่สุด - ประสบการณ์เรียนรู้แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือไม่

ที่มา : รุจิ ภู่อาระ (2551 : 146)

สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 173) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่เกิดจากการนำข้อมูลที่ได้มาจากการวัด มาทำการพิจารณาตัดสินเป็นระบบอย่างครอบคลุมเพื่อหาข้อสรุปด้วยคุณธรรม ส่วนการวัดผล คือ การค้นหาคุณลักษณะของบุคคลหรือสิ่งของต่างๆ โดยใช้เครื่องมือวัดอย่างใดอย่างหนึ่งตามความเหมาะสม เพื่อให้ได้มาซึ่งผลตามหน่วยวัดของเครื่องมือ นั่นๆ ที่เรียกว่า ข้อมูล

สามารถสรุปได้ว่า การวัดผลและการประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีหลักเกณฑ์ โดยการนำผลมาจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน

2.3.4.2 หลักการวัดผลและการประเมินผล

การวัดผลและการประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการสอน และเป็นส่วนสำคัญที่ผู้สอนที่ดีจะแสวงหาแนวทางให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ และเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้สอนจะต้องรู้ความสามารถของผู้เรียน ความสนใจของผู้เรียน และข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยอาศัยหลักการวัดผลและการประเมินผลการเรียน

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2546 : 77-78) ได้กล่าวถึงหลักการวัดผลและการประเมินผลที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. ต้องใช้เครื่องมือหลากหลาย ในการวัด เช่น การใช้แบบสังเกตพฤติกรรม แบบวัดคุณลักษณะ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบตรวจผลงาน แบบประเมินการฝึกทักษะการพูด การเขียน การอ่าน การฟัง และแบบทดสอบ เป็นต้น
2. ต้องทำการเก็บรวบรวมข้อมูลการวัดผลจากครูผู้สอน จากเพื่อนร่วมชั้นเรียน จากเพื่อนร่วมกลุ่มทำงาน จากผู้ปกครองนักเรียน จากผู้ให้สัมภาษณ์ และจากการสะท้อนของผู้เรียนเอง
3. ต้องวัดผลให้ครอบคลุมครบทุกด้าน โดยวัดความสามารถของผู้เรียน วัดความประพฤติของผู้เรียน วัดความรู้สึกของผู้เรียน เมื่อได้ข้อมูลแล้วต้องเก็บรวบรวมอย่างเป็นระบบ

สมนึก ภัททิยธนี (2546 : 16-17) ได้กล่าวถึงหลักการวัดผลและการประเมินผลที่สำคัญ ดังนี้

1. ต้องวัดผลให้ตรงกับจุดประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน
2. ต้องเลือกใช้เครื่องมือวัดผลที่ดีที่สุดและเหมาะสม
3. ต้องระมัดระวังความคลาดเคลื่อน และความผิดพลาดของการวัดผล
4. ต้องมีการประเมินผลการวัดผลอย่างถูกวิธี
5. ต้องใช้ผลการวัดผลให้คุ้มค่าที่สุด

การวัดผลและการประเมินผล เป็นกระบวนการที่ให้ผู้ครูใช้พัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ (กรมวิชาการ, 2545 : 24)

2.3.4.3 ขอบข่ายงานการวัดผลประเมินผล

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 35) ได้กล่าวถึงแนวทางในการวัดผลประเมินผล ไว้ 5 ประการ คือ

1. กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติ และผลงาน

4. จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

5. พัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 15 – 22) กล่าวถึง การวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดระเบียบวัดผลประเมินผล โดยแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำระเบียบวัดผลประเมินผลการเรียนโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

2. ภารกิจการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ ดำเนินการโดยมีการประเมินผลก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงพื้นฐานของผู้เรียน ประเมินผลระหว่างเรียนและหลังเรียนเพื่อนำผลไปตัดสินผลการเรียน เลือกวิธีการประเมิน เครื่องมือการประเมินอย่างหลากหลายเน้นการประเมินตามสภาพจริง มีการตัดสินผลการเรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด จัดการเรียนซ่อมเสริมและเรียนซ้ำ มีการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนและผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการประเมินและการตัดสินผลการเรียน ตลอดจนการเตรียมตัวผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะรับกาประเมินคุณภาพระดับชาติ

3. การพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผล โดยการจัดอบรมพัฒนาการจัดสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผล และดำเนินการสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และสภาพผู้เรียน มีการนำเทคโนโลยีประยุกต์ใช้ในการสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผล ตลอดจนการพัฒนาปรับปรุงเครื่องมือวัดผลประเมินผล

4. การเทียบโอนผลการเรียน ดำเนินการโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอน ผลการเรียน จัดทำมาตรฐาน กรอบและเกณฑ์การประเมินเพื่อการเทียบโอนผลการเรียนจัดทำแผนการวัดผลประเมินผลสร้างเครื่องมือแบบฟอร์มต่าง ๆ ในการดำเนินการเทียบโอน จัดและดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐาน และประกาศผลการเทียบโอนผลการเรียน

5. การตัดสินและอนุมัติผลการเรียน ดำเนินการโดยตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์การจบของสถานศึกษา จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ขอจบเสนอต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการเพื่อความเห็นชอบออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำเอกสารของผู้จบการศึกษา ผู้บริหารอนุมัติผลการเรียน และจัดส่งเอกสารให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6. การออกเอกสารแสดงผลการจบการศึกษา ดำเนินการจัดทำเอกสาร ประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุป ขอบข่ายงานการวัดผลประเมินผล เป็นกระบวนการทดสอบความรู้ความสามารถของนักเรียนแล้วนำผลที่ได้จากการวัดมาตัดสินคุณค่าของสิ่งใด สิ่งหนึ่ง หรือพฤติกรรม แล้วสรุปคุณลักษณะเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจในการปรับปรุงและช่วยเหลือครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และยังสามารถนำผลที่ได้ไปเทียบเมื่อมีการย้ายหรือโอนไปต่างสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การวัดผลและการประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีหลักเกณฑ์ โดยการนำผลมาจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน

2.4 บริบทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นสถาบันการศึกษาที่วิวัฒนาการมาจาก ปอเนาะดั้งเดิมซึ่งจัดการเรียนการสอนโดยไม่มีการวัดและประเมินผล ไม่มีชั้นเรียน ในอดีตเมื่อ ปอเนาะถูกมองในแง่ลบ จึงก่อให้เกิดความพยายามจากภาครัฐที่จะให้ปอเนาะมาจดทะเบียนกับ ภาครัฐ ในปี พ.ศ. 2501 สมัยรัฐบาลของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้การกำหนดให้ปรับปรุงการศึกษา ในส่วนภูมิภาคขึ้น โดยให้ภาคการศึกษา 2 ให้รับผิดชอบและดูแลการศึกษาในสี่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาสและสตูล เพื่อวางแผนการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่แห่งนี้ โดยมี ปอเนาะเป็นเป้าหมายสำคัญที่จะต้องพัฒนา เพราะการจัดการศึกษาปอเนาะสมัยนั้นในสายตาของ ภาครัฐถือว่าการจัดการศึกษาที่ล่าช้ากว่าสถาบันอื่น ๆ (สถาบันเอเชียศึกษา 2549 : 64 ; วินิจ สังขรัตน์ 2544 : 96) ประกอบกับปัญหาความปลอดภัยมั่นคงของชาติ เพราะปอเนาะไม่ได้จดทะเบียน ไม่มีการควบคุม ภาครัฐจึงมีความสนใจและพยายามปรับปรุงปอเนาะซึ่งเป็นสถาบันทางการศึกษาของชาวไทยเชื้อสายมลายูให้มาอยู่ภายใต้กฎหมายโรงเรียนราษฎร์โดยเรียกว่าโรงเรียน

ราชูร์สอนศาสนาอิสลาม เพื่อที่ทางรัฐบาลจะสามารถควบคุมดูแลการเรียนการสอน หลักสูตร และการวัดและประเมินผลได้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับกระทรวงมหาดไทยได้จัดสัมมนาเพื่อปรับปรุงปอเนาะภาคใต้ให้มีมติให้มีการจดทะเบียนปอเนาะต่อกระทรวงศึกษาธิการในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2504-2509 โดยเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2504 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะในภาคการศึกษา 2 พ.ศ. 2504 ซึ่งนับเป็นการพัฒนาปอเนาะไปสู่ระบบการจัดการเรียนการสอน หรือเป็นการจัดระบบการศึกษาเป็นโรงเรียนราชูร์สอนศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราชูร์ พ.ศ. 2497 การจดทะเบียนปอเนาะตามระเบียบนี้กำหนดให้ปอเนาะที่จะได้รับการส่งเสริมหรือช่วยเหลือจากทางราชการต้องจดทะเบียนเป็นสถานศึกษาวิชาศาสนาให้ถูกต้องและการจดทะเบียนให้เป็นไปตามความสมัครใจของโต๊ะครู ผลการใช้ระเบียบนี้ ปรากฏว่าเมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2507 มีปอเนาะในภาคการศึกษา 2 มาจดทะเบียนกับทางการจำนวน 171 ราย ปอเนาะที่จดทะเบียนแล้วได้มีความสนใจที่จะปรับปรุงกิจกรรม อาคาร สถานที่สอน หลักสูตรการเรียนการสอน มีชั้นเรียน และมีการวัดผล และในปี 2508 รัฐบาลมีความเห็นว่าควรส่งเสริมปอเนาะที่จดทะเบียนแล้วให้แปรสภาพเป็นโรงเรียนราชูร์สอนศาสนาอิสลาม ต่อมาเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2509 คณะรัฐมนตรีได้มีมติห้ามจัดตั้งปอเนาะขึ้นมาใหม่ตามข้อเสนอแนะของสภาความมั่นคงแห่งชาติ และให้ปอเนาะที่จดทะเบียนแล้วจะต้องมาขอจัดตั้งเป็นโรงเรียนราชูร์สอนศาสนาอิสลามภายในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2514 และในปี 2526 โรงเรียนราชูร์สอนศาสนาอิสลามได้เปลี่ยนเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 (อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต, 2549 : 63-65)

สำหรับสาเหตุที่ปอเนาะยอมเปลี่ยนเป็นโรงเรียนราชูร์สอนศาสนาอิสลามก็เพื่อไม่ให้เกิดปัญหากับทางราชการ เมื่อทางราชการให้โอกาสในการจดทะเบียนเป็นไปตามความสมัครใจมิได้เป็นการบังคับ และทางราชการไม่มีการบังคับในการสอนวิชาศาสนาในปอเนาะ นอกจากนี้ทางราชการให้การสนับสนุนทางการเงิน วัสดุอุปกรณ์การศึกษาให้แก่ปอเนาะที่จดทะเบียนหลังจากที่ปอเนาะได้แปรสภาพเป็นโรงเรียนราชูร์สอนศาสนาอิสลามและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแล้ว หลักสูตรของปอเนาะเดิมซึ่งไม่เป็นลายลักษณ์อักษรได้ถูกพัฒนาให้เป็นหลักสูตรที่เป็นลายลักษณ์อักษร หลักสูตรที่เป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก่ หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2504 หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2513 หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2523 หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2535 หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2540 หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546 (อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต, 2549 : 65-66)

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีความสำคัญต่อการจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างมาก จึงได้มีการปรับปรุงส่งเสริมทั้งด้านการบริหารและด้านวิชาการตลอดจนการให้ความช่วยเหลือและอุดหนุนในด้านต่างๆ จะเห็นได้ว่าการดำเนินการปรับปรุงแบ่งออกเป็น 3 ระยะดังนี้

1. ระยะเวลาปรับปรุงโรงเรียนปอเนาะ และเริ่มจดทะเบียน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504- พ.ศ. 2508

2. ระยะเวลาแปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508- พ.ศ. 2514 ซึ่งอนุมัติให้กระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมปอเนาะที่จดทะเบียน ให้แปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์ทั้งหมด

3. ระยะเวลาปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์ให้เป็นโรงเรียนชั้นดี ซึ่งได้มีคณะกรรมการปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามภาคใต้ เป็นผู้กำกับดูแล

เมื่อโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณ รวมทั้งทางด้านการบริหารจัดการ ทำให้ระบบการบริหารงานโรงเรียนสามารถดำเนินการให้คล่องขึ้นและสามารถเทียบเท่ากับโรงเรียนอื่นๆ ได้ (ซี กอดิรีย์, มปป. : ระบบออนไลน์)

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อาอิตะ เจ๊ะแหว (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาด้านหลักสูตรและด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้และด้านสื่อ เทคโนโลยีการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

2. การศึกษาผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตามอายุ การปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ดังนี้ 1. ด้านหลักสูตร ควรจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการและสอดคล้องกับบริบทของแต่ละท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญกับชุมชนรอบข้าง ควรมีการพัฒนาหลักสูตรตลอดเวลา โดยการจัดอบรม จัดสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้ 2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ควรเน้นเรื่องการอ่านของนักเรียน การคิดวิเคราะห์ ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตจากสภาพความเป็นจริง ควรให้มีการจัดการเรียนรู้โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ครูต้องมีกระบวนการที่หลากหลายในการจัดการเรียนการสอน เน้นการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสม 3. ด้านสื่อเทคโนโลยี การเรียนการสอน ควรจัดสื่อ เทคโนโลยีให้เพียงพอต่อความต้องการ อำนวยความสะดวกในการใช้สื่อ ควรพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีการเรียนการสอนต่างๆ ควรส่งเสริมและให้การสนับสนุนแก่ครูผู้สอนในการผลิตสื่อทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 4. ด้านการวัดผลและประเมินผล ควรวัดผลและประเมินผลตามสภาพที่เป็นจริง ครูทุกคนต้องมีการจัดอบรมและต้องมีการประชุมเกี่ยวกับการวัดและ

ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การวัดผลและการประเมินผลเป็นไปในทางเดียวกัน มีการขอเสริมสำหรับผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมิน ควรมีการนิเทศ และติดตามผลการประเมินอย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการเรียนแก่นักเรียน และผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ

ยุทธนา เกื้อกุล (2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ปัญหาหลักที่สำคัญ คือ โรงเรียนยังขาดการบริหารจัดการที่ดีด้านหลักสูตรอิสลามศึกษา เทคนิคการสอน สื่อการสอนอิสลามศึกษา และแหล่งการเรียนรู้ยังขาดความหลากหลาย การนิเทศและการแนะแนวขาดความต่อเนื่อง ขาดความรู้ด้านการวิจัยที่ถูกต้องและการวัดผลและการประเมินผลไม่ได้เป็นไปตามสภาพความเป็นจริง การส่งเสริมความเข้มแข็งด้านวิชาการยังขาดความหลากหลาย และไม่ครอบคลุมองค์กรต่าง ๆ

ทิพวรรณ วงษาลภ (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนโสตศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ภาคกลาง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนโสตศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ภาคกลาง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอน มีความคิดเห็นในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ครูผู้สอน ภาคกลาง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนโสตศึกษาไม่แตกต่างกัน

นิยม รัชตะวัฒน์วินัย (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารงานหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ส่วนด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ การบริหารสถานศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการใช้หลักธรรมาภิบาลมาเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการระบบงานวิชาการ ทั้งนี้เพราะการบริหารงานต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมและความเสมอภาค เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และตอบสนองความ

ต้องการของทุกฝ่าย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ทำงานอย่างโปร่งใส มอบหมายงานตามความสามารถหรือความถนัดของแต่ละคน โดยยึดระเบียบข้อบังคับ และการบริหารจัดการอย่างกัลยาณมิตรมุ่งเน้นฉันทามติ จึงจะทำให้องค์กรมีความเจริญสืบต่อไป

นิลวรรณ วัฒนา (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี มีการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน และที่ตั้งโรงเรียน พบว่า มีสภาพการบริหารงานวิชาการโดยรวมแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตาม สถานภาพ และรูปแบบการจัดชั้นเรียน พบว่า มีสภาพปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. การศึกษาปัญหา ปัญหาที่พบมากที่สุดด้านบุคลากร คือ บุคลากรขาดความรู้ในการบริหารงานวิชาการ รองลงมาคือ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร บุคลากรขาดทักษะในการปฏิบัติงาน การขาดงบประมาณในการพัฒนา มีข้อเสนอแนะคือ การทำคู่มือการปฏิบัติงาน การพัฒนาหลักสูตร การติดตามอย่างต่อเนื่องโดยศึกษานิเทศก์ และการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน มาสนับสนุนการบริหาร

จิตราภรณ์ บุญยงค์ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า การบริหารการจัดการเรียนการสอนตามลักษณะงานทั้ง 7 งาน ดังนี้ งานที่มีการบริหารในระดับปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การจัดทำตารางการเรียนการสอน และการจัดครูเข้าสอน ส่วนงานที่มีการบริหารในระดับปฏิบัติมาก ได้แก่ การจัดทำแผนการเรียน งานสื่อการเรียนการสอน การจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดทำแผนการสอน และการนำหลักสูตรไปใช้ สำหรับปัญหามีดังนี้ ครูขาดความรู้ในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ไม่เห็นความสำคัญของแผนการสอน ไม่ใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้สื่อการเรียนการสอนน้อย ขาดแคลนครูบางสาขาวิชา ห้องเรียนไม่เพียงพอ ไม่สามารถจัดวิชาเลือกเสรีได้ หลากหลาย ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรจัดอบรมการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น นิเทศ ติดตามการทำแผนการสอนอย่างใกล้ชิด ส่งเสริมให้ครูใช้กระบวนการเรียนการสอนด้วยกระบวนการที่หลากหลาย กระตุ้นให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมพัฒนาครูให้สอนได้คนละหลายวิชา กรมเจ้าสังกัดควรจัดสรรอัตรากำลังเพิ่ม และควรใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยจัดทำตารางการเรียนการสอน

นิถยา จอกแก้ว (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ได้แก่ 1) ด้านการวัดและ

ประเมินผลการเรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ปัญหาที่พบ คือ เครื่องมือวัดและประเมินผลไม่มีความหลากหลาย ข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดอบรมเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้โดยเน้นการลงมือปฏิบัติจริง 2) ด้านการวัดและประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปัญหาที่พบ คือ ความเอาใจใส่ในการประเมินของครูในด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนน้อย ข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญต่อการวัดและประเมินผลในด้านนี้ และมีการประเมินตามสภาพจริงมากขึ้น 3) ด้านการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ปัญหาที่พบ คือ ขาดความร่วมมือจากทุกฝ่าย ขาดการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะ คือ เปิดโอกาสให้เพื่อน ผู้ปกครอง และครูมีส่วนร่วมในการประเมินผล 4) ด้านการวัดและประเมินผลการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ปัญหาที่พบ คือ ขาดแบบประเมินที่สามารถวัดการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน อย่างมีมาตรฐาน ข้อเสนอแนะ คือ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูในการสร้างเครื่องมือวัดผล ประเมินผลการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน 5) ด้านการเทียบโอนผลการเรียน ปัญหาที่พบ คือ ขาดแนวทางการปฏิบัติการเทียบโอนผลการเรียนที่ชัดเจน ส่วนใหญ่มีกรณีปฏิบัติเรื่องนี้้อย ข้อเสนอแนะ คือ สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนให้ชัดเจน ศึกษาและยึดแนวทางการปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษา

วีระยุทธ ไตรยมูล (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ปัญหาคือครูไม่เข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และไม่มีกรวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่ต่อเนื่อง แนวทางการพัฒนา คืออบรมพัฒนาครูเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ ปัญหาคือ ครูไม่ได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา และขาดการส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนา คืออบรมพัฒนาครู นิเทศการทำแผนการจัดการเรียนรู้ สม่่าเสมอ รวมทั้งส่งเสริมให้ครูนำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาการเรียน 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนรู้ ปัญหาคือ เครื่องมือการวัดผล ประเมินผลไม่หลากหลายครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดผลประเมินผล แนวทางการพัฒนา คืออบรมพัฒนาครูเรื่องการวัดผลประเมินผล 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปัญหาคือครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน แนวทางการพัฒนาคือ อบรมพัฒนาครูส่งเสริม สนับสนุนให้ครูทำวิจัยและนำผลวิจัยมาพัฒนาการเรียนการสอน 5) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ปัญหาคือ ครูผลิตสื่อในการเรียนการสอนน้อยและไม่สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียน แนวทางการพัฒนาคือ มีการอบรมครูเรื่องการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการสอน 6) ด้านการนิเทศการศึกษา ปัญหาคือ ขาดความต่อเนื่องของการนิเทศภายในสถานศึกษา แนวทางการพัฒนาคือ มีการมอบหมายวางแผนการนิเทศอย่างชัดเจนเป็นระบบ

อุมาภรณ์ คำจันท (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 คือ ควรจัดอบรมให้ความรู้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ควรอบรมพัฒนาให้ความรู้แก่ครูผู้สอนด้านการวัดผล ประเมินผลเพื่อพัฒนารูปแบบให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สร้างเครื่องมือเพื่อความหลากหลาย และควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลด้วย เพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นจริง ผู้บริหารจัดอบรมให้ครูผู้สอนเพื่อให้เห็นความสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา เน้นการนำปัญหาที่เกิดจากสภาพจริงมาแก้ปัญหา โดยใช้วิธีการต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดทำและพัฒนาสื่อให้มีความหลากหลาย ทันสมัย มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้บริหารต้องศึกษาหลักการวิธีการและสร้างความเข้าใจแก่ครูผู้สอนให้ตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษา ควรจัดอบรมเพื่อให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจในส่วนงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน เพื่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ทิพวัลย์ มุลตระกูล (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือ จัดอบรมครูในโรงเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง และแนวทางการดำเนินการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ จัดอบรมครูเรื่องเทคนิค การสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อีก คือ สสำรวจความต้องการเอกสารหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การจัดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนและจัดหาซื้อตามความต้องการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูดำเนินการวิจัย เพื่อพัฒนา คุณภาพการเรียนรู้อีกให้ครบทุกสาระการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ คือ ควรจัด อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ได้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีและขั้นตอนการวัดและประเมินผล

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ สามารถสรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจและหลักสำคัญของการจัดการศึกษาในแต่ละสถานศึกษา ซึ่งมีขอบข่ายงานที่สำคัญที่ขาดมิได้อยู่ 4 ด้าน ด้วยกัน ได้แก่ งานด้านหลักสูตร งานด้านกระบวนการเรียนรู้ งานด้านสื่อการเรียนการสอน และงานด้านการวัดผลและการประเมินผล ซึ่งในงานวิจัยส่วนใหญ่ได้ให้ความสำคัญกับขอบข่ายงานทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าว โดยได้นำมาตั้งไว้เป็นประเด็นต้นๆเพื่อศึกษาวิจัย รวมถึงงานวิจัยส่วนใหญ่แล้วพบว่างานหลัก ทั้ง 4 ด้านนี้ มีปัญหาอยู่ในระดับต้นๆ ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรคำนึงถึงและให้ความสำคัญกับประเด็นหลักใน 4 ด้านนี้ ให้มากที่สุด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

เนื้อหาในบทนี้ประกอบด้วย แบบแผนการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ ด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษา สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและการประเมินผล ซึ่งมีวิธีดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

3.2 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมาย

3.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวนโรงเรียน 67 โรงเรียน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 % จากโรงเรียน ทั้งหมด 67 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 34 โรงเรียน โดยประชากรมีลักษณะเป็นเอกพันธ์ (Homogeneity) มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน (พิชิต ฤทธิ์จรูญ 2544 : 118)

2. กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนโดยวิธีการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

3. สุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โรงเรียนทั้ง 34 โรงเรียน โดยการจับฉลากแบบไม่ใส่กลับคืน

4. จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 34 โรงเรียนที่ได้สุ่มไปแล้วนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากตัวแทนโรงเรียนละ 8 คน ได้แก่ หัวหน้าและรองหัวหน้าฝ่ายวิชาการศาสนาจำนวน 2 คน และครูสอนศาสนา จำนวน 6 คน รวมทั้งหมด 272 คน ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสมแล้ว ทั้งนี้เมื่อเทียบกับวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่เป็นฝ่ายวิชาการศาสนา และครูสอนศาสนา ทั้งหมด 536 คน โดยใช้สูตรยามานะ (พิสนุ พงศ์ศรี, 2554: 110)

$$n = \left(\frac{N}{1 + Ne^2} \right)$$

เมื่อ n แทนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N แทนจำนวนประชากร
 e แทนความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ แทน 0.05

แทนค่าใช้สูตร
$$n = \left(\frac{536}{1 + 536(.05^2)} \right)$$

$$n = 229$$

จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำเท่ากับ 229 คน จากประชากรทั้งหมด 536 คน ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยนี้จึงมีสัดส่วนที่มากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำอยู่ 43 คน ดังแสดงในตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างฝ่ายวิชาการศาสนาและครูสอนศาสนาในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

ขนาดโรงเรียน	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
	โรงเรียนทั้งหมด	หัวหน้าฝ่ายวิชาการศาสนา	รองหัวหน้าฝ่ายวิชาการศาสนา	ครูสอนศาสนา	โรงเรียน 50 %	หัวหน้าฝ่ายวิชาการศาสนา	รองหัวหน้าฝ่ายวิชาการศาสนา	ครูสอนศาสนา
ขนาดเล็ก	32	32	32	192	16	16	16	96
ขนาดกลาง	19	19	19	114	10	10	10	60
ขนาดใหญ่	16	16	16	96	8	8	8	48
รวม		67	67	402		34	34	204
รวมทั้งหมด	67	536			34	272		

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก 32 โรงเรียน ขนาดกลาง 19 โรงเรียน และขนาดใหญ่ 16 โรงเรียน รวมทั้งหมด 67 โรงเรียน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก 16 โรงเรียน ขนาดกลาง 10 โรงเรียน และขนาดใหญ่ 8 โรงเรียน รวมทั้งหมด 34 โรงเรียน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียน โรงเรียนละ 8 คน ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายวิชาการศาสนา 1 คน รองหัวหน้าฝ่ายวิชาการศาสนา 1 คน และครูสอนศาสนา 6 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 272 คน

5. หัวหน้าฝ่ายวิชาการศาสนา ในแต่ละโรงเรียนมีเพียง 1 คน ผู้วิจัยได้เลือกจาก 1 คน รองหัวหน้าฝ่ายวิชาการศาสนา บางโรงเรียนมีเพียง 1 คน และบางโรงเรียนมีจำนวน 2 คน ในกรณีที่โรงเรียนมีเพียง 1 คน ผู้วิจัยได้เลือกจาก 1 คน ส่วนในกรณีที่โรงเรียนมี 2 คน ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย โดยใช้วิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่กลับคืน

ส่วนครูสอนศาสนา ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย โดยใช้วิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่กลับคืน

1.2.3 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวน 6 คน โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงตามขนาดของโรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก 2 คน โรงเรียนขนาดกลาง 2 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 2 คน โดยกำหนดเกณฑ์ในการเลือก ดังนี้

1. ผู้บริหารจะต้องมีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าวุฒิปริญญาโท และมีประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 5 ปี ขึ้นไป หรือ

2. ผู้บริหารจะต้องมีวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่าวุฒิปริญญาโท แต่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.3.1 แบบสอบถาม

แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขอบข่ายงานวิชาการ 4 ด้าน โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็น แบบเลือกตอบ(Checklist)ประกอบด้วย

1.1 เพศ จำแนกเป็น 2 ระดับ

1.1.1 เพศชาย

1.1.2 เพศหญิง

1.2 ประสบการณ์ทำงาน จำแนกเป็น 2 ระดับ คือ

1.2.1 ต่ำกว่า 5 ปี

1.2.2 มากกว่า 5 ปี

1.3 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น 3 ระดับ คือ

1.3.1 ขนาดเล็ก ไม่เกิน 500 คน

1.3.2 ขนาดกลาง ตั้งแต่ 501-1,500 คน

1.3.3 ขนาดใหญ่ ตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการ ศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี มีจำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating scale) 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการในระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถาม จำนวน 30 ข้อ โดยมีข้อข่ายงาน 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร	จำนวน 8 ข้อ
2. ด้านกระบวนการเรียนรู้	จำนวน 8 ข้อ
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน	จำนวน 7 ข้อ
4. ด้านการวัดผลและการประเมินผล	จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการ ศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open form)

3.3.2 แบบสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อนำไปใช้กับ ผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านกระบวนการเรียนรู้
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน
4. ด้านการวัดผลและการประเมินผล

3.4 การสร้างเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง ตามขั้นตอนดังนี้

1. การสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire)

1.ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารงานวิชาการ ตามข้อข่ายการบริหารงานวิชาการ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้

ด้านการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและการประเมินผล (อาอิต๊ะ เจ๊ะแวง, 2558) เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

2.ศึกษารูปแบบและวิธีสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษา

3.นำแบบสอบถามที่สร้างแล้ว ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา การใช้ภาษา จากนั้นนำมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

4.นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา(Content validity)ด้วยวิธีการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นของเนื้อหา(พวงรัตน์ ทวีรัตน์,2540:117) โดยมีเกณฑ์พิจารณา คือ

+1 เมื่อเห็นว่าข้อคำถามตรงกับขอบข่ายในประเด็นหลักของเนื้อหา

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามตรงกับขอบข่ายในประเด็นหลักของเนื้อหา

-1 เมื่อเห็นว่าข้อคำถามไม่ตรงกับขอบข่ายในประเด็นหลักของเนื้อหา

แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้อง 0.60 ขึ้นไป ส่วนข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้องไม่ถึง 0.60 ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าข้อคำถามแต่ละข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

5.นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

6.นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับฝ่ายวิชาการศาสนา และครูสอนศาสนา ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) ใช้ สูตรของ ครอนบาช (Cranbach) ซึ่งผลของการทดสอบพบว่ามีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.925

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลการวิจัยต่อไป

2. การสร้างแบบสัมภาษณ์

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ จากหนังสือ และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

2. จัดทำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยกำหนดขอบเขตของคำถาม ในการประมวลแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและการประเมินผล จากนั้นผู้วิจัยสร้างเครื่องมือตามขอบเขตที่กำหนด

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่เสร็จแล้วนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา และความครอบคลุมของเนื้อหาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ตามกรอบที่กำหนด

4. นำแบบสัมภาษณ์ไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ก่อนที่จะทำเป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวผู้วิจัยจากคณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อส่งถึงผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลทำวิทยานิพนธ์

2. ส่งแบบสอบถามถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง หลังจากส่งแบบสอบถามแล้ว ภายใน 20 วัน ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามกลับคืนจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

3. ประสานงานเพื่อนัดวันเวลา เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี จำนวน 6 คน ที่ได้เลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยทำการบันทึกการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS for windows) โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.6.1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในตอนต้นที่ 1 โดยการหาความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage)

3.6.2. วิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ของ ประคอง กรรณสูต (2530:70) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.6.3 วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการ ศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์ทำงาน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) และขนาดโรงเรียน โดยใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test)

3.6.4 รวบรวมปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ของปัญหา และอธิบายเป็นข้อความเชิงพรรณนา

3.6.5 ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นแบบสัมภาษณ์ ใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ตามประเด็นขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด จากนั้นนำเสนอผลแบบบรรยายและมีการอ้างอิงคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มเป้าหมายโดยใช้นามสมมุติในการอ้างอิงคำพูด

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติดังนี้

3.7.1 ค่าความถี่ (Frequency)

3.7.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

3.7.3 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) (Mean)

3.7.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (Standard Deviation)

3.7.5 สถิติสำหรับทดสอบสมมุติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที (t-test)

3.7.6 สถิติสำหรับทดสอบสมมุติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มีตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน โดยมีเนื้อหาสาระรายละเอียด ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี
- 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน
- 4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี
- 4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	สถิติเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม t-test (Independent Sampling)
F	แทน	สถิติเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 3 กลุ่ม โดยใช้ความแปรปรวนทางเดียว f-test (One-way ANOVA)

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 272 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน ตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	175	64.3
หญิง	97	35.7
รวม	272	100.0
2. ประสบการณ์ทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	115	42.3
มากกว่า 5 ปี	157	57.7
รวม	272	100.0
3. ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดเล็ก ไม่เกิน 500 คน	128	47.1
ขนาดกลาง ตั้งแต่ 501-1,500 คน	80	29.4
ขนาดใหญ่ ตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป	64	23.5
รวม	272	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเพศชาย จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 64.3 และเพศหญิง จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 35.7 ประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 และมากกว่า 5 ปี จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 57.7 และที่ปฏิบัติงานอยู่โรงเรียนที่มีขนาดเล็ก จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 47.1 ขนาดกลาง จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 และขนาดใหญ่ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและการประเมินผล ผู้วิจัยขอเสนอในรูปแบบตาราง ตั้งแต่ตารางที่ 4.2-4.6

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการ ศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

จำแนกรายด้าน	สภาพการบริหารงานวิชาการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ด้านหลักสูตร	3.93	.547	มาก
2.	ด้านกระบวนการเรียนรู้	3.88	.591	มาก
3.	ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.95	.572	มาก
4.	ด้านการวัดผลและการประเมินผล	3.86	.646	มาก
โดยภาพรวม		3.91	.494	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า โดยภาพรวม สภาพการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = .494) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = .547) ด้านกระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = .591) ด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .572) และด้านการวัดผลและการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .646)

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการ ศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้านหลักสูตร

ข้อที่	ด้านหลักสูตร	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ประชุมชี้แจงให้คำแนะนำแก่ครูสอนศาสนา ให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรสถานศึกษา	3.98	.698	มาก
2.	จัดทำเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาและคู่มือได้อย่างเหมาะสม และเพียงพอต่อความต้องการของครูสอนศาสนา	4.03	.830	มาก
3.	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา	3.99	.863	มาก
4.	จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา	3.60	.691	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านหลักสูตร	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5.	เปิดโอกาสให้ครูสอนศาสนาและผู้ปกครองได้กำหนดทิศทางของหลักสูตรสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชน	4.06	.833	มาก
6.	ดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องหรือจุดด้อยของหลักสูตรสถานศึกษาเมื่อพบว่าหลักสูตรมีปัญหา	4.01	.773	มาก
7.	มีการเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้และกระบวนการต่างๆให้สอดคล้องกับหลักสูตร	3.98	.787	มาก
8.	มีการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบท	3.82	.782	มาก
รวม		3.93	.547	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า โดยภาพรวม สภาพการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = .547) เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า ข้อ 5 เปิดโอกาสให้ครูสอนศาสนาและผู้ปกครองได้กำหนดทิศทางของหลักสูตรสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .833) รองลงมา คือ ข้อ 2 จัดทำเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาและคู่มือได้อย่างเหมาะสม และเพียงพอต่อความต้องการของครูสอนศาสนา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = .830) และรองลงมา คือ ข้อ 6 ดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องหรือจุดด้อยของหลักสูตรสถานศึกษาเมื่อพบว่าหลักสูตรมีปัญหา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = .773) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 4 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.60$, S.D. = .691)

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการ
ศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้านกระบวนการเรียนรู้

ข้อที่	ด้านกระบวนการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	การส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและ หน่วยการเรียนรู้	3.87	.844	มาก
2.	การพัฒนาครูสอนศาสนาให้มีทักษะ และสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่าง หลากหลาย	3.97	.765	มาก
3.	ส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาจัด กระบวนการเรียนรู้ จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ ที่เอื้อต่อ การจัดการเรียนการสอน	3.96	.854	มาก
4.	มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	3.99	.746	มาก
5.	กระบวนการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับ ผู้เรียนและเวลา	3.87	.807	มาก
6.	ส่งเสริมให้ครูสอนศาสนามีการ พัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันโดยใช้ วิธีการที่หลากหลาย	3.84	.817	มาก
7.	จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนโดย เน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกัน	3.66	.785	มาก
8.	เชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนรู้ แก่ครู สอนศาสนา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	3.91	.782	มาก
	รวม	3.88	.591	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า โดยภาพรวม สภาพการบริหารงานวิชาการด้านกระบวนการ
เรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = .591) เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3
ลำดับแรก พบว่า ข้อ 4 มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$,

S.D. = .746) รองลงมา คือ ข้อ 2 การพัฒนาครูสอนศาสนาให้มีทักษะและสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .765) และรองลงมา คือ ข้อ 3 ส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาจัดกระบวนการเรียนรู้ จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = .854) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 7 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนโดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$, S.D. = .785)

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการ ศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้านสื่อการเรียนการสอน

ข้อที่	ด้านสื่อการเรียนการสอน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	จัดให้มีคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เพื่อใช้ค้นคว้าหาความรู้	3.99	.766	มาก
2.	ส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน	4.02	.824	มาก
3.	กระตุ้นให้ครูสอนศาสนาเตรียมสื่อเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.92	.771	มาก
4.	จัดให้มีการนำสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเข้ามาใช้ในสถานศึกษา	3.93	.832	มาก
5.	มีสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่เพียงพอต่อความต้องการของครูสอนศาสนา	3.97	.775	มาก
6.	มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตสื่อและการใช้เทคโนโลยี	3.94	.804	มาก
7.	จัดให้มีบุคลากรเพื่อแนะนำติดตามในเรื่องของวิธีการใช้สื่ออย่างต่อเนื่อง	3.89	.767	มาก
รวม		3.95	.572	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า โดยภาพรวม สภาพการบริหารงานวิชาการด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = .572) เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า ข้อ 2 ส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .824) รองลงมา คือ ข้อ 1 จัดให้มีคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เพื่อใช้ค้นคว้าหาความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .766) และรองลงมา คือ ข้อ 5 มีสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่เพียงพอต่อความต้องการของครูสอนศาสนา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$, S.D. =

.775) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 7 จัดให้มีบุคลากรเพื่อแนะนำติดตามในเรื่องของวิธีการใช้สื่ออย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$, $S.D. = .767$)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการ ศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้านการวัดผลและการประเมินผล

ข้อที่	ด้านการวัดผลและการประเมินผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ส่งเสริมการวัดผลและการประเมินผลของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	3.85	.796	มาก
2.	ส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาประเมินผู้เรียนโดยยึดมาตรฐานผู้เรียนเป็นหลัก	3.88	.776	มาก
3.	การวัดผลและการประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร	3.91	.815	มาก
4.	จัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีผู้เรียนไม่ผ่านการประเมินการเรียนการสอน	3.85	.821	มาก
5.	สนับสนุนให้ครูสอนศาสนามีการวัดผลประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ	3.82	.849	มาก
6.	จัดให้มีการรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกเดือน	3.83	.827	มาก
7.	จัดตั้งครูผู้ดูแลรับผิดชอบงานด้านการวัดและการประเมินผล	3.85	.808	มาก
รวม		3.86	.646	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า โดยภาพรวม สภาพการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$, $S.D. = .646$) เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า ข้อ 3 การวัดผลและการประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, $S.D. = .815$) รองลงมา คือ ข้อ 2 ส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาประเมินผู้เรียนโดยยึดมาตรฐานผู้เรียนเป็นหลัก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, $S.D. = .776$) และรองลงมา คือ ข้อ 4 จัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีผู้เรียนไม่ผ่านการประเมินการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$, $S.D. = .821$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 5 สนับสนุนให้ครูสอนศาสนามี

การวัดผลประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.82$, S.D. = .849)

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนา ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มีตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 11-13

ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน จำแนกตามเพศ

สภาพการบริหารงานวิชาการ	เพศ				t	p
	ชาย		หญิง			
	(n=175)		(n= 97)			
	\bar{x}	s.d.	\bar{x}	s.d.		
ด้านหลักสูตร	3.96	.547	3.88	.545	1.107	.269
ด้านกระบวนการเรียนรู้	3.91	.599	3.83	.577	1.018	.309
ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.96	.592	3.94	.538	.256	.798
ด้านการวัดผลและการประเมินผล	3.85	.657	3.86	.630	-.160	.873
ภาพรวม	3.92	.498	3.88	.489	.632	.528

จากตาราง 4.7 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

สภาพการบริหารงานวิชาการ	ประสบการณ์ทำงาน				t	p
	ต่ำกว่า 5 ปี		มากกว่า 5 ปี			
	(n=115)		(n= 157)			
	\bar{x}	s.d.	\bar{x}	s.d.		
ด้านหลักสูตร	3.94	.568	3.92	.533	.268	.789
ด้านกระบวนการเรียนรู้	3.90	.616	3.87	.574	.487	.626
ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.95	.577	3.95	.571	.066	.947
ด้านการวัดผลและการประเมินผล	3.92	.617	3.81	.665	1.382	.168
ภาพรวม	3.93	.494	3.89	.494	.690	.491

จากตาราง 4.8 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

สภาพการบริหารงานวิชาการ	ขนาดของโรงเรียน						F	p
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่			
	(n= 128)		(n=80)		(n= 64)			
	\bar{x}	s.d.	\bar{x}	s.d.	\bar{x}	s.d.		
ด้านหลักสูตร	3.95	.524	3.89	.562	3.96	.576	.328	.720
ด้านกระบวนการเรียนรู้	3.85	.581	3.89	.610	3.94	.592	.525	.592
ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.94	.547	3.94	.559	3.98	.645	.098	.907
ด้านการวัดผลและการประเมินผล	3.81	.638	3.84	.613	3.96	.559	1.144	.320
ภาพรวม	3.89	.469	3.89	.482	3.96	.559	.493	.611

จากตาราง 4.9 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและการประเมินผล มีรายละเอียดตามตารางที่ 14

ตารางที่ 4.10 แสดงความถี่เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน

รายการ	ปัญหา	ความถี่
ด้านหลักสูตร	ฝ่ายวิชาการศาสนาขาดผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร	22
	ขาดการประชุมชี้แจงให้คำแนะนำแก่ครูสอนศาสนาเกี่ยวกับหลักสูตร	18
	ฝ่ายวิชาการศาสนาขาดความเข้าใจและความต่อเนื่องในการพัฒนาหลักสูตร	16
	ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร	11
	เอกสารและคู่มือเกี่ยวกับหลักสูตรไม่เพียงพอ	6
	หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	3
	ด้านกระบวนการเรียนรู้	ขาดการนิเทศการสอน
ไม่ส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาจัดทำแผนการสอน		15
การจัดกระบวนการเรียนรู้ไม่มีความหลากหลาย		11
ขาดการจัดอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการสอน		7
ขาดการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		5
งบประมาณที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ		3
ด้านสื่อการเรียนการสอน	ไม่ค่อยส่งเสริมในการใช้สื่อ	25
	สื่อไม่เพียงพอ	18
	ขาดการจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อ	13
	ไม่ค่อยมีสื่อการสอนที่ทันสมัย	7
	ขาดงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อ	5
	ไม่อำนวยความสะดวกในการใช้สื่อ	3
	ขาดการจัดทำคู่มือการผลิตและการใช้สื่อ	2

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

รายการ	ปัญหา	ความถี่
ด้านการวัดผลและการประเมินผล	ฝ่ายวิชาการขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล	17
	การวัดผลและการประเมินผลไม่เป็นระบบ	13
	รูปแบบการวัดผลและการประเมินผลไม่หลากหลาย	9
	การวัดผลและการประเมินผลไม่เป็นไปตามสภาพจริงของผู้เรียน	6
	การนิเทศติดตามการวัดผลและการประเมินผลไม่ต่อเนื่อง	5
	ขาดการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผล	2

ตาราง 4.10 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและการประเมินผล พบว่า คะแนนความถี่เป็นรายข้อของแต่ละด้านเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาดังต่อไปนี้

ด้านหลักสูตร พบว่า ปัญหา 3 ลำดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1) ฝ่ายวิชาการขาดผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร 2) ขาดการประชุมชี้แจงให้คำแนะนำแก่ครูสอนศาสนาเกี่ยวกับหลักสูตร และ 3) ฝ่ายวิชาการขาดความเข้าใจและความต่อเนื่องในการพัฒนาหลักสูตร

ด้านกระบวนการเรียนรู้ พบว่า ปัญหา 3 ลำดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1) ขาดการนิเทศการสอน 2) ไม่ส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาจัดทำแผนการสอน และ 3) การจัดกระบวนการเรียนรู้ไม่มีความหลากหลาย

ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า ปัญหา 3 ลำดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1) ไม่ค่อยส่งเสริมในการใช้สื่อ 2) สื่อไม่เพียงพอ และ 3) ขาดการจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อ

ด้านการวัดผลและการประเมินผล พบว่า ปัญหา 3 ลำดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1) ฝ่ายวิชาการขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล 2) การวัดผลและการประเมินผลไม่เป็นระบบ และ 3) รูปแบบการวัดผลและการประเมินผลไม่หลากหลาย

4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ในประเด็นดังต่อไปนี้คือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและการประเมินผล ซึ่งปรากฏผลดังนี้

4.6.1 ด้านหลักสูตร

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีด้านหลักสูตร คือ ควบคุมการหลักสูตรระหว่างหลักสูตรอิสลามกับหลักสูตรสามัญ เพื่อลดชั่วโมงเรียน และเนื้อหาวิชาที่ซ้ำซ้อน เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้ครบตามที่หลักสูตรกำหนด ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนจัดสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนต้นควรเน้นการอ่าน การเขียน ยาวี รุมี และภาษาอาหรับ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความเห็นไว้ว่า

“โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามบางส่วนยังคงใช้หลักสูตรแยกกัน ระหว่างหลักสูตรอิสลามกับหลักสูตรสามัญ โดยการจัดการเรียนการสอนศาสนาในช่วงเช้า และสามัญในช่วงบ่าย ซึ่งปัญหาก็คือ ทำให้นักเรียนเรียนมากเกินไป และเกิดปัญหากับนักเรียนที่ต้องการเรียนต่อด้านศาสนาในต่างประเทศ ระดับอุดมศึกษา เพราะส่วนมากจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 แต่ชั้นศาสนาจบแค่ชั้น 7 ทำให้ต้องเรียนในระดับชั้นชานาวีอีก 3 ปี ซึ่งถือว่าเสียเวลาและปิดโอกาสให้เขาได้ไปเรียนต่อในต่างประเทศ การบูรณาการหลักสูตรเข้าด้วยกันเป็นแนวทางที่ดีมาก เพราะจะช่วยในหลายด้าน อีกอย่างโรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนในการกำหนดหลักสูตร ด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน” (นาย สัม : สัมภาษณ์ 28 ก.ค. 2564)

“นักเรียนบางคนที่เข้ามาศึกษาในระดับมัธยมศึกษาบางคนไม่เคยเรียนตาดีกาหรือบางคนเรียนตาดีกาแต่อ่าน เขียน ยาวี รุมี และอาหรับไม่ได้ นี่คือปัญหาที่

ทางโรงเรียนต้องรีบแก้ไข จะทำอย่างไรให้เด็กเหล่านี้สามารถอ่าน เขียนได้
ตั้งนั้นในระดับอิสลามศึกษาตอนต้นควรเน้นการอ่าน การเขียนยาวี รุมี และ
อาหรับ” (นายกั๊ว : สัมภาษณ์ 25 ก.ค. 2564)

นอกจากนี้หน่วยงานต้นสังกัดควรเข้ามาติดตามและสนับสนุนฝ่ายวิชาการศาสนา
ในด้านหลักสูตรอย่างจริงจัง ให้คำปรึกษา ช่วยแก้ปัญหาในการจัดทำหลักสูตรและการพัฒนา
หลักสูตรของฝ่ายวิชาการศาสนา ควรจัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครูสอนศาสนาได้
เข้าใจในเนื้อหาและสาระหลักสูตร ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความเห็นไว้ว่า

“ ในปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่ค่อยให้ความสำคัญในด้าน
อิสลามศึกษาเท่าที่ควร อยากรู้หน่วยงานต้นสังกัด สข. เข้ามามีบทบาท ติดตาม
ให้คำแนะนำในด้านวิชาอิสลามด้วย โดยเฉพาะในด้านหลักสูตรอิสลามศึกษา
เพราะฝ่ายวิชาการศาสนาเองยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตร
การที่หน่วยงานต้นสังกัดเข้ามาส่งเสริมและติดตามในเรื่องของหลักสูตร จะทำให้
หลักสูตรมีความถูกต้องสมบูรณ์ และจะช่วยยกระดับการทำงานของฝ่ายวิชาการ
ศาสนาในด้านหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วย ควบคู่กับต้องจัดให้มี
การอบรมให้แก่ครูสอนศาสนา ให้มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับหลักสูตร ก่อนที่
จะนำหลักสูตรไปใช้ เพราะส่วนมากแล้วครูสอนศาสนายังไม่เข้าใจ และยังไม่รู้
หลักสูตรคืออะไร” (นางสาวอรุณ : สัมภาษณ์ 26 ก.ค. 2564)

4.6.2 ด้านกระบวนการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีด้านกระบวนการเรียนรู้ คือ ฝ่ายวิชาการศาสนาควรส่งเสริมให้ครู
สอนศาสนาใช้เทคนิคที่หลากหลายในการจัดกระบวนการเรียนรู้ จะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจ
ให้กับผู้เรียนทำให้เกิดความสนุกสนานและไม่รู้สึกเบื่อหน่าย ควรส่งเสริมครูสอนศาสนาในการจัดทำ
แผนการจัดการเรียนรู้ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความเห็นไว้ว่า

“ ครูสอนศาสนาส่วนใหญ่ยังคงสอนแบบเดิม คือ สอนแบบบรรยาย วิธีการสอน
ไม่มีความหลากหลาย ทำให้นักเรียนไม่เกิดความสนใจและไม่ค่อยสนใจในการ
เรียน ฝ่ายวิชาการศาสนาต้องส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาใช้เทคนิคที่หลากหลาย
ในการสอน” (นางสาวเงาะ : สัมภาษณ์ 1 ส.ค. 2564)

“โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการ
จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะด้านวิชาศาสนาจะเห็นว่าครูสอนศาสนา
ไม่ค่อยมีแผนการสอน จะสอนตามเนื้อหาในหนังสือ ทำให้การสอนไม่ตรงกับ

หลักสูตร ดังนั้นควรส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาวางแผนการจัดการเรียนรู้ว่าในแต่ ละสัปดาห์ หรือแต่ละคาบจะสอนเนื้อหา สาระการเรียนรู้อะไรบ้าง” (นายกั้ว : สัมภาษณ์ 25 ก.ค. 2564)

ควรเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการฝึกปฏิบัติด้านศาสนา เช่น ฝึกอาบน้ำศพ ฝึก อ่านคุดบะห์ ฝึกเชือดสัตว์ตามสุนนะฮ์ เป็นต้น ควรจัดให้มีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน เช่น ทำ ความสะอาดมัสยิด และกุโบร์ เป็นต้น เพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้แก่ผู้เรียนในการบำเพ็ญตนให้ เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความเห็นไว้ว่า

“การจัดการเรียนการสอนที่ตั้น ต้องให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยการจัดการ เรียนการสอนนั้นไม่ต้องเน้นทฤษฎีมากเกินไป ต้องเน้นการจัดกิจกรรมเพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง อย่างเช่น จัดให้มีการฝึกอ่านคุดบะห์ ฝึกอาบน้ำศพ เป็นต้น” (นางสาวลำไย : สัมภาษณ์ 3 ส.ค. 2564)

นอกจากนี้ฝ่ายวิชาการศาสนาต้องนิเทศ ติดตามการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่าง สม่าเสมอ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูสอนศาสนา ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้ให้ความเห็นไว้ว่า

“เมื่อจัดกระบวนการเรียนรู้แล้ว สิ่งที่ขาดไม่ได้คือ ต้องมีการนิเทศติดตามการ จัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสอนศาสนา ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงขึ้น” (นางสาวแตงโม : สัมภาษณ์ 4 ส.ค. 2564)

4.6.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีด้านสื่อการเรียนการสอน คือ ฝ่ายวิชาการศาสนาควรส่งเสริมให้ครู สอนศาสนาใช้สื่อเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน จะช่วยให้คุณภาพการเรียนการสอนดีขึ้น ควร จัดอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการใช้สื่อและการสร้างสื่อการสอน ดังที่ผู้ให้ สัมภาษณ์ได้ให้ความเห็นไว้ว่า

“ ครูสอนศาสนาไม่ค่อยใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน โดยจะเน้นการสอน แบบบรรยายด้วยปากเปล่า การใช้สื่อเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนเป็น อีกสิ่งหนึ่งที่มีความจำเป็นในยุคปัจจุบัน เนื่องจากปัจจุบันมีสื่อเทคโนโลยี มากมายที่จะช่วยในการสอน ดังนั้นฝ่ายวิชาการศาสนาต้องส่งเสริมให้ครูสอน ศาสนาใช้สื่อเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน และต้องให้ความรู้เกี่ยวกับ

การใช้สื่อด้วย เช่น จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อและการสร้างสื่อ เป็นต้น” (นางสาวแตงโม : สัมภาษณ์ 4 ส.ค. 2564)

นอกจากนี้ฝ่ายวิชาการศาสนาควรสำรวจความต้องการสื่อการเรียนการสอน ตามความต้องการของครูสอนศาสนา ควรบริการอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อ ควรจัดหาสื่อให้มีความเพียงพอต่อความต้องการของครูสอนศาสนา และมีการติดตามผลการใช้สื่ออย่างสม่ำเสมอ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความเห็นไว้ว่า

“ทุกโรงเรียนสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อความต้องการ ดังนั้น ควรสำรวจความต้องการสื่อการเรียนการสอน เพื่อจะได้รู้ว่ามีความต้องการมากน้อยแค่ไหน และจัดหาซื้อตามความต้องการ” (นางสาวลำไย : สัมภาษณ์ 3 ส.ค. 2564)

“สื่อการเรียนการสอน ส่วนมากทุกโรงเรียนไม่เพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากขาดงบประมาณในส่วนนี้ โรงเรียนต้องหางบประมาณในการลงทุนติดตั้งสื่อ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนเท่าที่จะทำได้ ส่วนสื่อการสอนที่มีอยู่แล้วต้องใช้ให้ทั่วถึง เมื่อมีปัญหาต้องซ่อมแซมโดยด่วน เพื่อให้สื่อมีความพร้อมอยู่ตลอดเวลา และมีความสะดวกต่อผู้ใช้ และต้องมีการนิเทศ ติดตามผลการใช้สื่ออย่างสม่ำเสมอ เพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการใช้สื่อของครูสอนศาสนาต่อไป” (นางสาวอุ๋งน : สัมภาษณ์ 26 ก.ค. 2564)

4.6.4 ด้านการวัดผลและการประเมินผล

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีด้านการวัดผลและการประเมินผล คือ ฝ่ายวิชาการศาสนาต้องมีการประชุมเพื่อวางแผนกำหนดเกณฑ์การประเมิน ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครูสอนศาสนาเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีและขั้นตอนการวัดผลและประเมินผล ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความเห็นไว้ว่า

“การวัดผลและการประเมินผลในด้านศาสนาขาดการวางแผนในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน ทำให้การวัดและประเมินผลไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีการประชุมเพื่อวางแผนกำหนดเกณฑ์การประเมินก่อนเปิดภาคเรียนทุกครั้ง และชี้แจงให้แก่ครูสอนศาสนาเพื่อรับทราบในลำดับต่อไป” (นายก๊วย : สัมภาษณ์ 25 ก.ค. 2564)

“ครูสอนศาสนายังขาดความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผล ต้องจัดอบรมให้ความรู้การวัดผลและการประเมินผล วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ เชิญ

วิทยาการผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เรื่องวัดผลและประเมินผล เป็นต้น” (นายสัมพันธ์ : สัมภาษณ์ 28 ก.ค. 2564)

นอกจากนี้ควรส่งเสริมครูสอนศาสนาให้มีความหลากหลายในการวัดผลและการประเมินผล และควรมีการนิเทศ ติดตามการวัดผลและการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความเห็นไว้ว่า

“ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผล คือ เมื่อฝ่ายวิชาการมอบหมายให้ครูวัดและประเมินผลแล้ว แต่ฝ่ายวิชาการไม่มีการนิเทศติดตามการวัดผลและการประเมินผล ซึ่งส่งผลให้การวัดและประเมินผลไม่มีประสิทธิภาพ ไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และเกิดปัญหาตามมา เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาลำนี้ฝ่ายวิชาการต้องนิเทศติดตามการวัดผลและการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง” (นางสาวเงาะ : สัมภาษณ์ 1 ส.ค. 2564)

โดยสรุปแล้ว แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี คือ ควรบูรณาการหลักสูตรระหว่างหลักสูตรอิสลามกับหลักสูตรสามัญ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนต้นควรเน้นการอ่าน การเขียน ยาวี รุมี และภาษาอาหรับ หน่วยงานต้นสังกัดควรเข้ามาติดตามและสนับสนุนฝ่ายวิชาการศาสนาในด้านหลักสูตรอย่างจริงจัง ควรจัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครูสอนศาสนาได้เข้าใจในเนื้อหาและสาระหลักสูตร ควรส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาใช้เทคนิคที่หลากหลายในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรส่งเสริมครูสอนศาสนาในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ควรเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการฝึกปฏิบัติด้านศาสนา เช่น ฝึกอาบน้ำศพ ฝึกอ่านคุตบะห์ ฝึกเชือดสัตว์ตามสุนนะฮ์ เป็นต้น ควรจัดให้มีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน เช่น ทำความสะอาดมัสยิด และกุโบร์ เป็นต้น ควรนิเทศติดตามการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

นอกจากนี้ฝ่ายวิชาการศาสนาควรส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาใช้สื่อเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการใช้สื่อและการสร้างสื่อการสอน ควรสำรวจความต้องการสื่อการเรียนการสอน ตามความต้องการของครูสอนศาสนา ควรบริการอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อ ควรจัดหาสื่อให้มีความเพียงพอต่อความต้องการของครูสอนศาสนา มีการติดตามผลการใช้สื่ออย่างสม่ำเสมอ มีการประชุมเพื่อวางแผนกำหนดเกณฑ์การประเมิน ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครูสอนศาสนาเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีและขั้นตอนการวัดผลและประเมินผล ควรส่งเสริมครูสอนศาสนาให้มีความหลากหลายในการวัดผลและการประเมินผล และควรมีการนิเทศ ติดตามการวัดผลและการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน 3) เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี และ 4) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มเป้าหมายที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ฝ่ายวิชาการศาสนา และครูสอนศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี จำนวน 272 คน จาก 34 โรงเรียน และ 2) กลุ่มเป้าหมายที่ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำนวน 6 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบสอบถามปลายเปิด(Open form) และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เก็บข้อมูลโดยลงพื้นที่แจกแบบสอบถาม โรงละ 8 ชุด บางส่วนส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ รวมทั้งหมด 272 ชุด โดยใช้ระยะเวลา 1 เดือน ลงไปเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง บางส่วนให้ส่งกลับคืนมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์โดยมีการติดต่อทางโทรศัพท์เป็นระยะๆ จนได้ครบจำนวนแบบสอบถาม 272 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และประสานงานนัดวัน เวลา เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม และประมวลผลข้อมูลโดยการใช้โปรแกรมคำนวณผลด้วยคอมพิวเตอร์ (SPSS) โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมาหาค่าร้อยละ ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนา ข้อมูลเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายด้านและรายรายนำเสนอในรูปตารางและบรรยายประกอบ และข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนา มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ของปัญหา

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ประมวลผลความคิดเห็นที่ได้สรุปเป็นผลการวิจัย

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี สรุปได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 5 ปี และโรงเรียนขนาดเล็ก

2. สภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ดังนี้

2.1 ด้านหลักสูตร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) เปิดโอกาสให้ครูสอนศาสนาและผู้ปกครองได้กำหนดทิศทางของหลักสูตรสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 4.06$, $S.D. = .833$) 2) จัดทำเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาและคู่มือได้อย่างเหมาะสม และเพียงพอต่อความต้องการของครูสอนศาสนา ($\bar{X} = 4.03$, $S.D. = .830$) 3) ดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องหรือจุดด้อยของหลักสูตรสถานศึกษาเมื่อพบว่าหลักสูตรมีปัญหา ($\bar{x} = 4.01$, $S.D. = .773$) ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุดคือ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.60$, $S.D. = .691$)

2.2 ด้านกระบวนการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.99$, $S.D. = .746$) 2) การพัฒนาครูสอนศาสนาให้มีทักษะและสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ($\bar{X} = 3.97$, $S.D. = .765$) 3) ส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาจัดกระบวนการเรียนรู้ จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.96$, $S.D. = .854$) ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุดคือ จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนโดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกัน ($\bar{X} = 3.66$, $S.D. = .785$)

2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) ส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.02$, $S.D. = .824$) 2) จัดให้มีคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เพื่อใช้ค้นคว้าหาความรู้ ($\bar{X} = 3.99$, $S.D. = .766$) 3) มีสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่เพียงพอต่อความต้องการของครูสอนศาสนา ($\bar{x} = 3.97$, $S.D. = .775$) ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุดคือ จัดให้มีบุคลากรเพื่อแนะนำติดตามในเรื่องของวิธีการใช้สื่ออย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.89$, $S.D. = .767$)

2.4 ด้านการวัดผลและการประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) การวัดผลและการประเมินผล

ให้สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร ($\bar{X} = 3.91$, $S.D. = .815$) 2) ส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาประเมินผู้เรียนโดยยึดมาตรฐานผู้เรียนเป็นหลัก ($\bar{X} = 3.88$, $S.D. = .776$) 3) จัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านการประเมินการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.85$, $S.D. = .821$) ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด คือ สนับสนุนให้ครูสอนศาสนามีการวัดผลประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ($\bar{X} = 3.82$, $S.D. = .849$)

2.5 เมื่อพิจารณาสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.95$, $S.D. = .572$) 2) ด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 3.93$, $S.D. = .547$) 3) ด้านกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.88$, $S.D. = .591$) และ 4) ด้านการวัดผลและการประเมินผล ($\bar{X} = 3.86$, $S.D. = .646$)

3. เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน ดังนี้

3.1 สภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 สภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 สภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและการประเมินผล พบว่า คะแนนความถี่เป็นรายชื่อของแต่ละด้าน เรียงลำดับความสำคัญของปัญหา ดังต่อไปนี้

4.1 ด้านหลักสูตร พบว่า ปัญหา 3 ลำดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) ฝ่ายวิชาการศาสนาขาดผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร 2) ขาดการประชุมชี้แจงให้คำแนะนำแก่ครูสอนศาสนาเกี่ยวกับหลักสูตร และ 3) ฝ่ายวิชาการศาสนาขาดความเข้าใจและความต่อเนื่องในการพัฒนาหลักสูตร

4.2 ด้านกระบวนการเรียนรู้ พบว่า ปัญหา 3 ลำดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) ขาดการนิเทศการสอน 2) ไม่ส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาจัดทำแผนการสอน และ 3) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ไม่มีความหลากหลาย

4.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า ปัญหา 3 ลำดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) ไม่ค่อยส่งเสริมในการใช้สื่อ 2) สื่อไม่เพียงพอ และ 3) ขาดการจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อ

4.4 ด้านการวัดผลและการประเมินผล พบว่า ปัญหา 3 ลำดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) ฝ่ายวิชาการศาสนาขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล 2) การวัดผลและการประเมินผลไม่เป็นระบบ และ 3) รูปแบบการวัดผลและการประเมินผลไม่หลากหลาย

5. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี มีดังนี้

5.1 ด้านหลักสูตร พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีด้านหลักสูตร คือ ควรบูรณาการหลักสูตรระหว่างหลักสูตรอิสลามกับหลักสูตรสามัญ เพื่อลดชั่วโมงเรียน และเนื้อหาวิชาที่ซ้ำซ้อน เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้ครบตามที่หลักสูตรกำหนด ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนจัดสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนต้นควรเน้นการอ่าน การเขียน ยาวี รุมี และภาษาอาหรับ นอกจากนี้หน่วยงานต้นสังกัดควรเข้ามาติดตามและสนับสนุนฝ่ายวิชาการศาสนาในด้านหลักสูตรอย่างจริงจัง ให้คำปรึกษา ช่วยแก้ปัญหาในการจัดทำหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรของฝ่ายวิชาการศาสนา และควรจัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครูสอนศาสนาได้เข้าใจในเนื้อหาและสาระหลักสูตร

5.2 ด้านกระบวนการเรียนรู้ พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีด้านกระบวนการเรียนรู้ คือ ฝ่ายวิชาการศาสนาควรส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาใช้เทคนิคที่หลากหลายในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ จะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนทำให้เกิดความสนุกสนานและไม่รู้สึกรำคาญ ควรส่งเสริมครูสอนศาสนาในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ควรเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการฝึกปฏิบัติด้านศาสนา เช่น ฝึกอาบน้ำศพ ฝึกอ่านคุตบะห์ ฝึกเชือดสัตว์ตามสุนนะฮ์ เป็นต้น ควรจัดให้มีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน เช่น ทำความสะอาดมัสยิด และกุโบร์ เป็นต้น เพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้แก่ผู้เรียนในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน นอกจากนี้ฝ่ายวิชาการศาสนา

ต้องนิเทศ ติดตามการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูสอนศาสนา

5.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีด้านสื่อการเรียนการสอน คือ ฝ่ายวิชาการศาสนาควรส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาใช้สื่อเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน จะช่วยให้คุณภาพการเรียนการสอนดีขึ้น ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการใช้สื่อ และการสร้างสื่อการสอน นอกจากนี้ฝ่ายวิชาการศาสนาควรสำรวจความต้องการสื่อการเรียนการสอนตามความต้องการของครูสอนศาสนา ควรบริการอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อ ควรจัดหาสื่อให้มีความเพียงพอต่อความต้องการของครูสอนศาสนา และมีการติดตามผลการใช้สื่ออย่างสม่ำเสมอ

5.4 ด้านการวัดผลและการประเมินผล พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีด้านการวัดผลและการประเมินผล คือ ฝ่ายวิชาการศาสนาต้องมีการประชุมเพื่อวางแผนกำหนดเกณฑ์การประเมิน ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครูสอนศาสนาเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีและขั้นตอนการวัดผลและประเมินผล นอกจากนี้ควรส่งเสริมครูสอนศาสนาให้มีความหลากหลายในการวัดผลและการประเมินผล และควรมีการนิเทศ ติดตามการวัดผลและการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษางานวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี พบว่า ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ วงษาลาภ(2558) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนโสตศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนภาคกลาง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าครูผู้สอน มีความคิดเห็นในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิยม รัชตะวัฒน์วินัย (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารงานหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล และ

ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพยาภรณ์ เตียวเจริญ (2555) ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ อาจอธิบายได้ว่า ฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี มีระบบการบริหารจัดการด้านวิชาการที่ดี มีหัวหน้าฝ่ายวิชาการศาสนาที่มีประสบการณ์ มีความเข้าใจในหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลและการประเมินผล มีการปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้ และได้รับความร่วมมือจากบุคลากร และครูสอนศาสนาทุกคน กอปรกับมีสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด และสำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอ ได้ทำหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ เร่งรัด นิเทศและติดตามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ทำให้ฝ่ายวิชาการได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่มากยิ่งขึ้น สามารถถ่ายทอดวิชาการให้กับบุคลากร เพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพการบริหารงานวิชาการแต่ละท่านมองประเด็นเป็นแนวทางเดียวกัน ฝ่ายวิชาการศาสนาประชุมชี้แจงให้คำแนะนำแก่ครูสอนศาสนา ให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตสื่อและการใช้เทคโนโลยี และส่งเสริมการวัดผลและการประเมินผลของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของพรพรรณ พินทุสมิต(2560) ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี โดยจำแนก

ตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ด้านการบริหาร ซึ่งมีระดับการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพการบริหารงานวิชาการแต่ละท่านมองประเด็นเป็นแนวทางเดียวกันไม่ว่าจะมีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของของทิพวรรณ วงษาลาภ(2558) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนโสตศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ภาคกลาง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอน ภาคกลาง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนโสตศึกษาไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติา ศิริสุวรรณ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางสะพาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางสะพาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการเป็นหลัก เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจันทราณี สงวนนาม (2552) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก ส่วนการบริหารด้านอื่น ๆ นั้น ถึงแม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่ก็เพียงส่วนสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีบทบาทในการสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของจินดา ทรัพย์เมฆ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของครูในการ

บริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของอาอิตะ เจ๊ะแหว (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตามตัวแปร อายุ ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ดังนี้

3.1 ด้านหลักสูตร พบว่า ปัญหา 3 ลำดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1) ฝ่ายวิชาการศาสนาขาดผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร 2) ขาดการประชุมชี้แจงให้คำแนะนำแก่ครูสอนศาสนาเกี่ยวกับหลักสูตร และ 3) ฝ่ายวิชาการศาสนาขาดความเข้าใจและความต่อเนื่องในการพัฒนาหลักสูตร

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะฝ่ายวิชาการศาสนายังขาดประสบการณ์ ขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร มีแนวทางแก้ปัญหาได้โดยมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้แก่ฝ่ายวิชาการศาสนาและบุคลากรเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับงานวิจัยของยุทธนา เกื้อกูล(2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านการพัฒนาหลักสูตรพบว่า ปัญหาด้านผู้บริหารและครูไม่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรอิสลามศึกษา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.09 และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิลวรรณ วัฒนา(2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาพบว่า บุคลากรขาดความรู้ ขาดแคลนบุคลากร บุคลากรขาดทักษะในการพัฒนาหลักสูตร ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาหลักสูตร และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรเชษฐ์ จันทร์ภิรมย์(2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานด้านหลักสูตร ได้แก่ ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

การจัดทำสาระต่าง ๆ ของหลักสูตร ข้อเสนอแนะ ควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่คณะครู

3.2 ด้านกระบวนการเรียนรู้ พบว่า ปัญหา 3 ลำดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) ขาดการนิเทศการสอน 2) ไม่ส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาจัดทำแผนการสอน และ 3) การจัดกระบวนการเรียนรู้ไม่มีความหลากหลาย

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะฝ่ายวิชาการศาสนาไม่เห็นถึงความสำคัญของการนิเทศการสอนและการจัดทำแผนการสอนที่จะช่วยในการพัฒนา ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตร สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตราภรณ์ บุญยงค์(2542) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอนได้แก่ ครูขาดความรู้ในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ไม่เห็นความสำคัญของแผนการสอน ไม่ใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้สื่อการเรียนการสอนน้อย ขาดแคลนครูบางสาขาวิชา ห้องเรียนไม่เพียงพอ ไม่สามารถจัดวิชาเลือกเสรีได้หลากหลาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒนา โรจน์เจริญชัย(2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เบญจมิตร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเบญจมิตร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารไม่ส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน สถานศึกษาขาดการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

3.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า ปัญหา 3 ลำดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) ไม่ค่อยส่งเสริมในการใช้สื่อ 2) สื่อไม่เพียงพอ และ 3) ขาดการจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อ

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะฝ่ายวิชาการศาสนาไม่เห็นถึงความสำคัญของการเรียนการสอน ที่จะช่วยให้บรรยากาศในการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น ทำให้ผู้สอนมีความสุขสนุกสนานในการสอนมากกว่าวิธีการที่เคยใช้การบรรยายแต่เพียงอย่างเดียว เป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตัวเองให้เพิ่มขึ้นด้วย ช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานและไม่รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียน ส่วนปัญหาสื่อการเรียนการสอนมีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ อาจเป็นเพราะว่า ขาดงบประมาณที่จะสนับสนุนในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของระวีพรรณ รมภีรัง (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองลำพูน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญและแนวทางแก้ปัญหการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน คือ สื่อเทคโนโลยียังมีไม่เพียงพอ และไม่ทันสมัย ควรมีการจัดหาหรือพัฒนาสื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษาให้เพียงพอ

3.4 ด้านการวัดผลและการประเมินผล พบว่า ปัญหา 3 ลำดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ 1) ฝ่ายวิชาการศาสนาขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล 2) การวัดผลและการประเมินผลไม่เป็นระบบ และ 3) รูปแบบการวัดผลและการประเมินผลไม่หลากหลาย

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะฝ่ายวิชาการศาสนายังขาดประสบการณ์ ขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการวัดผลและการประเมินผล ทำให้การวัดผลและประเมินผลไม่เป็นระบบ และไม่มีหลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของนิธยา จอกแก้ว (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ได้แก่ 1) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ปัญหาที่พบ คือ เครื่องมือวัดและประเมินผลไม่มีความหลากหลาย ข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดอบรมเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้โดยเน้นการลงมือปฏิบัติจริง 2) ด้านการวัดและประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปัญหาที่พบ คือ ความเอาใจใส่ในการประเมินของครูในด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนน้อย ข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญต่อการวัดและประเมินผลในด้านนี้ และมีการประเมินตามสภาพจริงมากขึ้น 3) ด้านการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ปัญหาที่พบ คือ ขาดความร่วมมือจากทุกฝ่าย ขาดการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะ คือ เปิดโอกาสให้เพื่อน ผู้ปกครอง และครูมีส่วนร่วมในการประเมินผล 4) ด้านการวัดและประเมินผลการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ปัญหาที่พบ คือ ขาดแบบประเมินที่สามารถวัดการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนอย่างมีมาตรฐาน ข้อเสนอแนะ คือ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูในการสร้างเครื่องมือวัดผล ประเมินผลการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน 5) ด้านการเทียบโอนผลการเรียน ปัญหาที่พบ คือ ขาดแนวทางการปฏิบัติการเทียบโอนผลการเรียนที่ชัดเจน ส่วนใหญ่มีกรณีปฏิบัติเรื่องนี้น้อย ข้อเสนอแนะ คือ สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนให้ชัดเจน ศึกษาและยึดแนวทางการปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษา

สอดคล้องกับงานวิจัยของกันตียา สนธิเมือง(2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการในภาวะความไม่สงบของผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการในภาวะความไม่สงบของผู้อำนวยการโรงเรียน ด้านการวัดผลและการประเมินผล พบว่า ครูไม่เข้าใจและขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของปรกรณ์ เพือกโสภา (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนบ้านหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ชลบุรี เขต 1 คือ การจัดกิจกรรมการเรียนสอน การวัดผลและ ประเมินผล ของครูไม่หลากหลายเท่าที่ควร

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ควรบูรณาการหลักสูตรระหว่างหลักสูตรอิสลามกับหลักสูตรสามัญ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนต้นควรเน้นการอ่าน การเขียน ยาวิ รุมี และภาษาอาหรับ หน่วยงานต้นสังกัดควรเข้ามาติดตามและสนับสนุนฝ่ายวิชาการศาสนาในด้านหลักสูตรอย่างจริงจัง ควรจัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครูสอนศาสนาได้เข้าใจในเนื้อหาและสาระหลักสูตร ควรส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาใช้เทคนิคที่หลากหลายในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรส่งเสริมครูสอนศาสนาในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ควรเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการฝึกปฏิบัติด้านศาสนา เช่น ฝึกอาบน้ำศพ ฝึกอ่านคุตบะห์ ฝึกเชือดสัตว์ตามสุนนะฮ์ เป็นต้น ควรจัดให้มีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน เช่น ทำความสะอาดมัสยิด และกุโบร์ เป็นต้น ควรนิเทศ ติดตามการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

นอกจากนี้ฝ่ายวิชาการศาสนาควรส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาใช้สื่อเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการใช้สื่อและการสร้างสื่อการสอน ควรสำรวจความต้องการสื่อการเรียนการสอน ตามความต้องการของครูสอนศาสนา ควรบริการอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อ ควรจัดหาสื่อให้มีความเพียงพอต่อความต้องการของครูสอนศาสนา มีการติดตามผลการใช้สื่ออย่างสม่ำเสมอ มีการประชุมเพื่อวางแผนกำหนดเกณฑ์การประเมิน ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครูสอนศาสนาเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีและขั้นตอนการวัดผลและประเมินผล ควรส่งเสริมครูสอนศาสนาให้มีความหลากหลายในการวัดผลและการประเมินผล และควรมีการนิเทศ ติดตามการวัดผลและการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะฝ่ายวิชาการศาสนายังมีข้อบกพร่องในการบริหารงานวิชาการในด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและการประเมินผล อาจเนื่องมาจากฝ่ายวิชาการศาสนาส่วนใหญ่จบการศึกษาด้านศาสนาซึ่งไม่มีความรู้ด้านการบริหารงานวิชาการ ทำให้การบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนายังขาดการจัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร ไม่ส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาใช้เทคนิคที่หลากหลายในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ไม่ส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาใช้สื่อเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน ขาดการประชุมเพื่อวางแผนกำหนดเกณฑ์การประเมิน สอดคล้องกับงานวิจัยของวีระยุทธ ไตรยมูล (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและแนวทางการ

พัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ปัญหาคือครูไม่เข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และไม่มีกรวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่ต่อเนื่อง แนวทางการพัฒนา คืออบรมพัฒนาครูเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ ปัญหาคือครูไม่ได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา และขาดการส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนา คืออบรมพัฒนาครู นิเทศ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ สม่่าเสมอรวมทั้งส่งเสริมให้ครูนำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาการเรียน 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนรู้ปัญหาคือ เครื่องมือการวัดผลประเมินผลไม่หลากหลายครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดผลประเมินผล แนวทางการพัฒนา คืออบรมพัฒนาครูเรื่องการวัดผลประเมินผล 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปัญหาคือครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน แนวทางการพัฒนาคือ อบรมพัฒนาครูส่งเสริม สนับสนุนให้ครูทำวิจัยและนำผลวิจัยมาพัฒนาการเรียนการสอน 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ปัญหาคือ ครูผลิตสื่อในการเรียนการสอนน้อยและไม่สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียน แนวทางการพัฒนาคือ มีการอบรมครูเรื่องการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการสอน 6) ด้านการนิเทศการศึกษา ปัญหาคือ ขาดความต่อเนื่องของการนิเทศภายในสถานศึกษา แนวทางการพัฒนาคือ มีการมอบหมายวางแผนการนิเทศอย่างชัดเจนเป็นระบบ

สอดคล้องกับงานวิจัยของอุมาภรณ์ คำจันทร์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 คือ ควรจัดอบรมให้ความรู้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ควรอบรมพัฒนาให้ความรู้ แก่ครูผู้สอนด้านการวัดผล ประเมินผลเพื่อพัฒนารูปแบบให้ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สร้างเครื่องมือ เพื่อความหลากหลาย และควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลด้วย เพื่อจะได้ข้อมูล ที่เป็นจริง ผู้บริหารจัดอบรมให้ครูผู้สอนเพื่อให้เห็น ความสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา เน้นการนำปัญหาที่เกิดจากสภาพจริงมาแก้ปัญหา โดยใช้วิธีการต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดทำและ พัฒนาสื่อให้มีความหลากหลาย ทันสมัย มีการใช้ สื่อและเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้บริหารต้องศึกษาหลักการ วิธีการและสร้างความเข้าใจแก่ครูผู้สอนให้ ตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษา ควรจัด อบรมเพื่อให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจในส่วน งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้ครูทุกคนมีส่วนร่วม ร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายใน เพื่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวัลย์ มูลตระกูล (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการ

พัฒนาการบริหารงานวิชาการของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือ จัดอบรมครูในโรงเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง และแนวทางการดำเนินการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ จัดอบรมครูเรื่องเทคนิค การสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ คือ สสำรวจความต้องการเอกสาร หลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การจัดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนและจัดหาซื้อตามความต้องการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูดำเนินการวิจัย เพื่อพัฒนา คุณภาพการเรียนรู้ให้ครบทุกสาระการเรียนรู้ และ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ คือ ควรจัด อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ได้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับวิธีและขั้นตอนการวัดและประเมินผล

5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย

ผลจากการวิจัยสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ ฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยมีประเด็นข้อเสนอแนะ จากการวิจัยและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในด้าน หลักสูตรอยู่ในระดับน้อยสุด คือ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้น จึงเสนอแนะให้ทางโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องจัดประชุมในการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา และมีการ ประเมินการบริหารงานของฝ่ายวิชาการศาสนาในด้านหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ

2. ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในด้าน กระบวนการเรียนรู้อยู่ในระดับน้อยสุด คือ จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนโดยเน้นการนิเทศที่ ร่วมมือช่วยเหลือกัน ดังนั้นจึงเสนอแนะให้ฝ่ายวิชาการศาสนามีการนิเทศการเรียนการสอนของครู สอนศาสนาอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร

3. ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในด้าน สื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อยสุด คือ จัดให้มีบุคลากรเพื่อแนะนำติดตามในเรื่องของวิธีการใช้ สื่ออย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงเสนอแนะให้ทางโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องแต่งตั้งบุคลากรที่มีความชำนาญ ในการใช้สื่อเข้ามาดูแลและติดตามการใช้สื่อของครูสอนศาสนา

4. ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในด้าน การวัดผลและการประเมินผลอยู่ในระดับน้อยสุด คือ สนับสนุนให้ครูสอนศาสนามีการวัดผล ประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ดังนั้นจึงเสนอแนะให้ฝ่าย วิชาการศาสนา กำชับและส่งเสริมให้มีการวัดผลและประเมินผลนักเรียนเป็นระยะ ๆ และรายงานผล การวัดผลและประเมินผล พร้อมข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาการวัดและการประเมินผล

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี
2. การวิจัยครั้งนี้ได้เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเป็นรายด้าน ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษารูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเป็นรายด้านเพื่อการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2544). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ก.พล.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2546). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- _____. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2552). *คู่มือครูการปฏิบัติงานข้าราชการครู*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553 (ฉบับที่ 3)* กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- กันตียา สนธิเมือง. (2553). *การบริหารงานวิชาการในภาวะความไม่สงบของผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1*. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.
- กัมพล ชันทะวงษ์. (2555). *แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จรรณี แก้วเอียน. (2555). *เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา : กลยุทธ์และแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- จิตรารณณ์ บุญยงค์. (2542). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย*. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จินดา ทรัพย์เมฆ(2549). *ความพึงพอใจของครูในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- จิรนนท์ พันธุ์ฉลาด. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.

- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา. (2549). *การบริหารงานวิชาการ*. ปัตตานี: ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ขอพรอน หะยีต่อเลาะ. (2562). *สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ชอลีฮะห์ หะยีสีมะแอ. (2551). *มโนทัศน์การศึกษาในอิสลาม*. โครงการส่งเสริมการวิจัยและเขียนตำรา ตำราลำดับที่ 12 งบประมาณสนับสนุนการเขียนตำราจาก มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา. สงขลา : ชานเมือง.
- ชี กอดิรีย์. *โรงเรียนเอกชนกับการบริหารวิชาการ (SWOT)*. สืบค้นเมื่อ มกราคม 2, 2563. จาก <https://www.gotoknow.org/posts/44391>
- ทิพยาภรณ์ เตียวเจริญ. (2555). *การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ทิพวรรณ วงษาลาภ. (2558). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนโสตศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ภาคกลาง สังกัดสำนักงานการศึกษาพิเศษ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
- ทิพวัลย์ มูลตระกูล. (2560). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิตนา แคมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน องค์กรความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ด่านสุทธาการพิมพ์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550) *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : แอล.ที.เพรส.
- นิตยา เปลื้องนุช. (2554). *การบริหารหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 1. ทุนสนับสนุนการผลิตตำรา มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2551: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิตยา จอกแก้ว. (2559). *สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- นิเพาซาน วาบา. (2556). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

- นิยม รัชตะวัฒน์วินัย. (2560). *แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นิลวรรณ วัฒนา. (2556). *การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี*. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิลวรรณ วัฒนา. (2556). *การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บันลือ พฤกษ์วัน. (2537). *การนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปกรณ เผือกโสภณ. (2560). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี
- พงษ์ศักดิ์ ขอจดี. (2552). *ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนบ้านแหลมแท่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรธมน พินทุสมิต(2560). *การปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2544). *แนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. บทบาทครูกับการวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : พริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.
- พิสนุ พองศรี. (2554). *วิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.
- ฟาริต เตมะหมัด. (2550). *แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ยศระวี วายทองคำ. (2555). *เทคนิคการนำเสนอสื่อการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ยุทธนา เกื้อกูล (2559) . การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ระวิพรรณ รมภีรัง. (2558). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองลำพูน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). การบริหารงานวิชาการ ภาควิชาการบริหารศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รุจิ ภูสาระ. (2551). การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์. โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- วรเชษฐ์ จันทร์ภรณ์. (2546). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วัฒนา โรจน์เจริญชัย. (2553). การบริหารงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเบญจมิตร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วินิจ สังขรัตน์. (2544). อดีต ปัจจุบันและอนาคตของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) ในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม (การบริหารการศึกษา) เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2555). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็น เพื่อการบริหารทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : หจก.ทิพย์วิสุทธิ์.
- วีระยุทธ ไตรยมูล. (2560). สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ศอและห์,อลิหมัมมัด ญบรอน. (2551). การบริหารการศึกษาในอิสลาม. แปลจาก Education Adminitration : An Islamic Perspectives โดย นิเลาะ แวอุเซ็ง. สงขลา : หาดใหญ่กราฟฟิก.
- สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2549). พหุวัฒนธรรมกับการศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาปอเนาะ. กรุงเทพฯ : ศรีบูรณะคอมพิวเตอร์ การพิมพ์.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). การวัดผลทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4 กอฬสินธุ์ : โรงพิมพ์ประสาน การพิมพ์.

- สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). *พระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน พร้อมความหมาย ภาษาไทย*. ราชอาณาจักร ซาอุดีอาระเบีย (อัลมะดีนะฮ์ อัลมุเนาะวะเราะฮ์) : ศูนย์ กษัตริย์ ฟ้าฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- สำนักงานการศึกษา. (2550). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). *รายงานการสังเคราะห์แนวคิดและวิธีการ จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สุชาดา ศิริสุวรรณ. (2553). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับ มัธยมศึกษา อำเภอบางเสาธง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สุดนภา บำรุง. (2554). *การศึกษาแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนนาคประสิทธิ์ มูลนิธิวัด บางช้างเหนือ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2560). *การบริหารการศึกษา หลักและทฤษฎี (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- อาอิด๊ะ เจ๊ะแฉะ. (2558). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต. (2550). *ประวัติการศึกษาอิสลาม*. พิมพ์ครั้งที่ 3. ปัตตานี : วิทยาลัย อิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- _____ . (2549). *วารสารอินโดจีนศึกษาฉบับวิกฤตการณ์ไฟใต้*. ปีที่ 7(1): 55-86.
- อุทัย บุญประเสริฐ .(2538). *การวางแผนและการจัดระบบงานในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: เอส ดี เพรส.
- อุมาภรณ์ คำจันท. (2561). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2546). *กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. แนวคิดสู่ปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- Abdul-Azim, Muhammad. (1988). *Nahwa Manhaj Islami Al-Fikr Al-Idari (Towards an Islamic Methodology in the administrative Thought)*. Cairo: Al-Mu'assasah Al-Arabiyyah Al-Hadithah.

- al-Tirmidhiy, 'Abī 'Isā Muh. ammad Bin Saurah. (1978). *al-Jāmi'i al-Sahīh wa Huwa Sunan al-Tirmidhiy*. (الجامع الصحيح وهو سنن الترمذي) Mis.r : Sharkah Maktabah wa T.abā'ah Must.afā Bābi al-Halabi wa 'Awladuh bi Mis.r
- Dale, Edgar. (1969). *Audio-visual Methods in Teaching*. (3 ed). New York : Holt, Rinehart & Winston.
- Gorton. (1983). *School administration and supervision leadership challenges and opportunitites*. Milwaukee: wine-brown.
- Miller, V. (1965). *The public administration of American school system*. New York: McMillan.
- Stoops, E., & Johnson, R. E. (1987). *School administration*. New York: Mc-Graw Hill.
- W.H. Carlton Erickson. (1971). *Administering instructional media programs*. New York: Macmillan.

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะวิทยาการอิสลาม สำนักงานบริหารคณะ งานบัณฑิตศึกษา โทร.2259

ที่ มอ 205/64- 1371

วันที่ 28 มิถุนายน 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลฮาكيم เฮ็งเปีย

ด้วยนายมุฮัมมัดฮาวารี อุซัน รหัสนักศึกษา 6220420110 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ คณะวิทยาการอิสลาม ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป พร้อมนี้ได้แนบบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ และข้อมูลสำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มาด้วย จำนวน 4 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มุหัมมัดรอฟลี แวหะมะ)

คณบดีคณะวิทยาการอิสลาม

ที่ อว 68205/1138

คณะวิทยาการอิสลาม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 มิถุนายน 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.มูหัมมัดรุษานี บากา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน 2 ชุด
2. ข้อมูลสำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ชุด

ด้วยนายมุฮัมมัดฮาวารี อุซัน รหัสนักศึกษา 6220420110 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ คณะวิทยาการอิสลาม ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มูหัมมัดรอฟลี แวะหะมะ)
คณบดีคณะวิทยาการอิสลาม

ที่ อว 68205/1139

คณะวิทยาการอิสลาม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

28 มิถุนายน 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายยาลาลูดีง เจะฮะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน 2 ชุด

2. ข้อมูลสำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ จำนวน 2

ชุด

ด้วยนายมุฮัมมัดฮาวารี อุซัน รหัสนักศึกษา 6220420110 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ คณะวิทยาการอิสลาม ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มุหัมมัดรอฟลี แวะหะมะ)

คณบดีคณะวิทยาการอิสลาม

ที่ อว 68205/ว 1242

คณะวิทยาการอิสลาม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

14 กรกฎาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายมุฮัมมัดฮาวารี อุซัน นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่านและบุคลากรในสังกัดของท่าน โดยการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ข้อมูลในครั้งนี เพื่อดำเนินการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มุหัมมัดรอฟลี แวะหะมะ)

คณบดีคณะวิทยาการอิสลาม

สำนักงานบริหารคณะ งานบัณฑิตศึกษา

โทรศัพท์ 07331 3930 – 50 ต่อ 2259

โทรสาร 07334 8726

ที่ อว 68205/ว 1241

คณะวิทยาการอิสลาม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรู่สะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

14 กรกฎาคม 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายมุฮัมมัดฮาวารี อุซัน นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลจากท่านโดยการสัมภาษณ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดให้ข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มุหัมมัดรอฟลี แวะหะมะ)
คณบดีคณะวิทยาการอิสลาม

สำนักงานบริหารคณะ งานบัณฑิตศึกษา
โทรศัพท์ 07331 3930 – 50 ต่อ 2259
โทรสาร 07334 8726

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลฮาكيم เฮ็งปียา อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร และการจัดการการศึกษาอิสลาม คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
2. ดร.มูฮัมหมัดรยูยานี บากา ผู้อำนวยการอิสลามศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 7
3. นายยาลาลูดิง เจะฮะ ผู้อำนวยการโรงเรียนมุฮัมมาดียะห์

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาใน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริง
เกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ
 - () เพศชาย
 - () เพศหญิง
2. ประสบการณ์ทำงาน
 - () ต่ำกว่า 5 ปี
 - () มากกว่า 5 ปี
3. ขนาดของโรงเรียน
 - () ขนาดเล็ก ไม่เกิน 500 คน
 - () ขนาดกลาง ตั้งแต่ 501-1,500 คน
 - () ขนาดใหญ่ ตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของหัวหน้าและรองหัวหน้าฝ่ายวิชาการศาสนา และครูสอนศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและการประเมินผล

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องข้อความที่ตรงกับสภาพการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาตามความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับสภาพ				
		5	4	3	2	1
	ด้านหลักสูตร					
1	ประชุมชี้แจงให้คำแนะนำแก่ครูสอนศาสนา ให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรสถานศึกษา					
2	จัดทำเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาและคู่มือได้อย่างเหมาะสม และเพียงพอต่อความต้องการของครูสอนศาสนา					
3	จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา					
4	จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา					
5	เปิดโอกาสให้ครูสอนศาสนาและผู้ปกครองได้กำหนดทิศทางของหลักสูตรสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชน					
6	ดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องหรือจุดด้อยของหลักสูตรสถานศึกษาเมื่อพบว่าหลักสูตรมีปัญหา					
7	มีการเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้และกระบวนการต่างๆให้สอดคล้องกับหลักสูตร					
8	มีการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบท					
	ด้านกระบวนการเรียนรู้					
1	การส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้					
2	การพัฒนาครูสอนศาสนาให้มีทักษะและสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย					
3	ส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาจัดกระบวนการเรียนรู้ จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน					
4	มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
5	กระบวนการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและเวลา					
6	ส่งเสริมให้ครูสอนศาสนามีการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย					
7	จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนโดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกัน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับสภาพ				
		5	4	3	2	1
	ด้านกระบวนการเรียนรู้					
8	เชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เรื่อง กระบวนการจัดการเรียนรู้ แก่ครูสอนศาสนา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง					
	ด้านสื่อการเรียนการสอน					
1	จัดให้มีคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เพื่อใช้ค้นคว้าหาความรู้					
2	ส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน					
3	กระตุ้นให้ครูสอนศาสนาเตรียมสื่อเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
4	จัดให้มีการนำสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเข้ามาใช้ในสถานศึกษา					
5	มีสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่เพียงพอต่อความต้องการของครูสอนศาสนา					
6	มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตสื่อและการใช้เทคโนโลยี					
7	จัดให้มีบุคลากรเพื่อแนะนำติดตามในเรื่องของวิธีการใช้สื่ออย่าง ต่อเนื่อง					
	ด้านการวัดผลและการประเมินผล					
1	ส่งเสริมการวัดผลและการประเมินผลของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
2	ส่งเสริมให้ครูสอนศาสนาประเมินผู้เรียนโดยยึดมาตรฐานผู้เรียนเป็นหลัก					
3	การวัดผลและการประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร					
4	จัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีผู้เรียนไม่ผ่านการประเมินการเรียนการสอน					
5	สนับสนุนให้ครูสอนศาสนามีการวัดผลประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ					
6	จัดให้มีการรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกเดือน					
7	จัดตั้งครูผู้ดูแลรับผิดชอบงานด้านการวัดและการประเมินผล					

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

คำชี้แจง โปรดแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในด้านต่างๆในสภาพการณ์ปัจจุบันของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

- 1. ด้านหลักสูตร** ท่านคิดว่า ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีเป็นอย่างไร ?

ปัญหา.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา.....

.....

.....

- 2. ด้านกระบวนการเรียนรู้** ท่านคิดว่า ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีเป็นอย่างไร ?

ปัญหา.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา.....

.....

.....

- 3. ด้านสื่อการเรียนการสอน** ท่านคิดว่า ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีเป็นอย่างไร ?

ปัญหา.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา.....

.....

 4. ด้านการวัดผลและการประเมินผล ท่านคิดว่า ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงาน
 วิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีเป็นอย่างไร ?

ปัญหา.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา.....

ขอความกรุณาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งว่าท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อทุกตอนแล้ว

ด้วยความขอบคุณอย่างสูง

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาใน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
2. แบบสัมภาษณ์เรื่อง สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่าย
วิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี มี 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ
ของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

เพศ

อายุ

ตำแหน่ง.....

ระดับการศึกษา.....

ประสบการณ์ในการทำงาน.....

ขนาดโรงเรียน.....

วัน เดือน ปี ที่ให้การสัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่าย
วิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

ด้านหลักสูตร

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการจัดหลักสูตรสถานศึกษาของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีในปัจจุบัน

.....
.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในด้านหลักสูตรของโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีในปัจจุบันเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่า ควรมีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในด้านหลักสูตร
ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีอย่างไร

ด้านกระบวนการเรียนรู้

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีในปัจจุบัน

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้
ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีในปัจจุบันเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่า ควรมีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในด้าน
กระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ด้านสื่อการเรียนการสอน

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในด้านสื่อการเรียนการสอนของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีในปัจจุบัน

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในด้านสื่อการเรียนการสอนของ
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีในปัจจุบันเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่า ควรมีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในด้านสื่อการ
เรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ด้านการวัดผลและการประเมินผล

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในด้านการวัดผลและการประเมินผลของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีในปัจจุบัน

.....

.....

.....
.....
2. ท่านคิดว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในด้านการวัดผลและการประเมินผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีในปัจจุบันเป็นอย่างไร

.....
.....
.....
.....
3. ท่านคิดว่า ควรมีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในด้านการวัดผลและการประเมินผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีอย่างไร

.....
.....
.....
.....

ผลการตรวจหาค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content validity)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
	1	2	3			1	2	3	
1	+1	0	+1	0.67	16	+1	+1	+1	1
2	+1	0	+1	0.67	17	+1	+1	+1	1
3	+1	+1	+1	1	18	+1	+1	+1	1
4	+1	+1	+1	1	19	+1	+1	+1	1
5	+1	0	+1	0.67	20	+1	+1	+1	1
6	+1	+1	+1	1	21	+1	+1	+1	1
7	+1	0	+1	0.67	22	+1	+1	+1	1
8	+1	+1	+1	1	23	+1	+1	+1	1
9	+1	+1	+1	1	24	+1	+1	+1	1
10	+1	+1	+1	1	25	+1	0	+1	0.67
11	+1	+1	+1	1	26	+1	0	+1	0.67
12	+1	+1	+1	1	27	0	+1	+1	0.67
13	0	+1	+1	0.67	28	+1	+1	+1	1
14	+1	+1	+1	1	29	+1	+1	+1	1
15	+1	0	+1	0.67	30	+1	+1	+1	1

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นายมุฮัมมัดฮาวารี อุซนิน

รหัสประจำตัวนักศึกษา 6220420110

ประวัติการศึกษา

วุฒิ	สถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
B.A. อิสลามศึกษาและภาษาอาหรับ	มหาวิทยาลัย อัลอัซฮัร	2561

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

ครูเอกชน โรงเรียนมุฮัมมาดียะห์ อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี

ทุนการศึกษา

ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

มุฮัมมัดฮาวารี อุซนิน และนิเลาะ แวกูเซ็ง 2564 “สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของฝ่ายวิชาการศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี”. การประชุมวิชาการด้านอิสลามศึกษาและมุสลิมศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 6 ประจำปี 2564 วันที่ 1 ธันวาคม 2564 ณ อาคารคณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.